

פרק ד'

מאיר ברוח קדשו

יומא דשוקא

והביא בספר אצבע קטנה כתב יד החסיד הישיש ר' אליעזר צבי ז"ל נכד הרב דוב בער מלמד הנ"ל זה הלשון שמעתי מר' יאקוב שו"ב בקהילת קודש פודהייץ שסיפר מה ששמע מר' שמעון קצב כי הרב הקדוש ר' מאיר בילדותו כשהיה כבן עשר שנים ולמד אצל זקני החסיד הרב דוד בער בפודהייץ היה דרכו בכל יום חמישי בשבוע שהוא יומא דשוקא בפודהייץ לקבץ נדבות ולחלק לעניים לצרכי הוצאות שבת. פעם אחת בא אל ר' שמעון קצב (והוא סיפר כל זה לר' יאקוב שו"ב הנ"ל) וביקש ממנו נדבה צ"ל אחד כדרכו. אמר לו ר' שמעון מאירצו אני אתן לך ב' צ"ל בתנאי שתגד לי אם השור הזה שאני רוצה לקנותו אם יהיה כשר. השיב לו אם תתן לי חצי פערציגער (לפנים היה ערך המטבע ההוא עשרה צ"ל) אגיד לך. ונתן לו אמר השור הזה הוא טריפה ושאל אותו על שור אחר אם יהיה כשר. השיב לו אם תתן לי עוד חצי פערציגער אגיד לך. ונתן לו. אמר לו השור הזה "גלאט כשר" בלי שום סירכא

כשמואל הנביא שטרם שנולד נתברך מהכהן הגדול צדיק הדור מיום הגמלו מוקדש לעבודת ה'. ובעודו נער החל רוח ה' לפעמו עד אשר ידעו כל ישראל כי נאמן הוא לנביא לה' כאיש שהיה לאורים לישראל ונקרא בשם הרואה כי לפניו נגלה כל נעלם כקטן כגדול כדברים הנוגעים לכלל ישראל כן גם חיי עסקי הפרט וצרכי כל יחיד עד שגם כאשר בקשו אתונות אבודות הלכו אל הרואה כי יגיד להם הדרך איפה לבקשה כאלו וכאלו נפלאות אין מספר. מעין דוגמא של מעלה היה רבינו הקדוש המאיר ברוח קדשו ובענות צדקו רבינו מאיר מפרעמישליין זכותו יגן עלינו הוא שנתברך טרם שנולד מגדולי עולם רבותינו הקדושים המגיד מזלוטשוב ומרן בעל נועם אלימלך הוא הגבר מורם מרבבות עם בעודו בימי נעוריו כבר היה רגיל ברוח הקודש עוד בילדותו ממש בה בזמן שלמד בפודהייץ אצל החסיד המקובל מורינו ורבינו הרב רבי דוב בער מלמד זכר צדיק לברכה:

הראשון וכן היה כדבריו, הראשון היה טריפה והשני היה "גלאט כשר":

בשבוע השני כאשר בא הנער הקדוש על הפלאץ של השוורים לקבץ נדבות מן הסוחרים: אמר לו ר' שמעון הקצב מאירצו, אני אתן לך פערציגער אחד שתגיד לי על כל השוורים הנמצאים כאן להמכר איזה כשר ואיזה טריפה. השיב לו אם תתן לי חצי פערציגער בעד כל שור ושור אגיד לך. והנה שמעון לא אחר להתיישב בדעתו ושילם לו בעד כל השוורים כרצונו. והגיד לו זה כשר וזה טריפה זה כשר וזה טריפה וכן כולם, והנער הקדוש שמח שמחה גדולה כי עתה יש בידו סכום הגון לחלק לעניים ולא יצטרך לכתת רגליו כל היום לילך בכל בית לקבץ נדבות ולהתבטל מעבודתו. קיצור הדברים ר' שמעון הקצב ידע לקנות הכשרים והקצבים האחרים קנו הטריפות. ויהי כראות ר' שמעון כי דבריו הקדושים קולעים אל השערה ולא נפל מכל דבריו ארצה אמר לנער הקדוש בשבוע השלישית הנה אעשה עמך חוזה ואשלם לך בכל שבוע בעד כל השוורים כרצונך רק שיהיה הדבר בסוד. השיב לו אין זה סוד רק אם תתן לי חצי

ויעוין בספר חסידים סימן תס"ח שכתב יש חכמה שאדם יודע בבהמה או בחיה אם היא כשירה או טריפה. ושם סימן תתל"ג אחד היה יודע לעיין בבהמה בחייה אם היא כשירה או טריפה וכו'. והביא שם בהגהות מקור חסד מדרכי משה יורה דעה סימן ל"ה שהובא שם מתשב"ץ בשם רבינו יהודא החסיד שהמעביר יד ע"ג בהמה ותשפיל ראשה ודאי כשרה ויעוין בהגהות הגאון רש"ש בכורות נ"ח ע"ב ד"ה כל אשר יעבור תחת פרט לטריפה שאינה עוברת עפרש"י והתוס' בחולין קל"ו תמהו וכו' ולענ"ד נראה לפרש ע"פ מה שראיתי בד"מ וכו' אם תשפיל לארץ ודאי כשירה וזהו כוונת הברייתא כל אשר יעבור תחת פרט לטריפה שאינה עוברת תחת וכו' ונכון בעזה"י עד כאן לשון הרש"ש אמנם הנה נודעים דברי מרן אור ישראל מרוזין זכר צדיק לברכה על הפסוק ישלח דברו וירפאם שראשי תיבות ידו וסופי תיבות מוח שרצונו לומר שבהמשכת המוח יוכל לפעול כמו בידו כן גם רבינו הקדוש כנראה לא הוצרך לשום ידו הקדושה על כל בהמה אך כל סתום לא עממוהו). והגם שהיה עוד ר' שמעון הקצב מסופק אם דבריו כנים עם כל זה נתן לו שני חצאי פערציגער כי הנער הקדוש היה נחמד לבריות. ובשגם כי ידע אשר לצורך עניים הוא מקבץ נדבות. והנה הוא קנה השור השני וקצב אחר קנה השור

פערציגער בעד כל שור אגיד לך. קיצור הדברים דבר זה לא נודע לשום איש משך רבע שנה כי בכל יום ה' בא אליו ר' שמעון הקצב ^{אוצר החכמה} ושילם לו במוקדם בעד כל השוורים והוא אמר לו בחשאי זה כשר וזה טריפה וכן כולם:

והנה ר' שמעון הקצב נתעשר והקצבים האחרים נדלדלו מאוד כי ר' שמעון ידע לקנות רק כשרים אף שנתן בעד מעט יותר משווים והם קנו הנשאים ונטרפו וידוע שבארצינו גאליציען בשר כשר ביוקר ובשר טריפה בזול. ויבואו הקצבים ויצעקו מרה לפני הרב הגאון דפה (לא שמעתי מפי ר' יאקוב שו"ב איזה רב היה אז אב בית דין בפודהייץ אך כפי הנראה היה אז אב בית דין הרב הגאון בעל מחבר ספר לב ארי' על מסכת חולין) כי השוחטים לוקחים שוחד מר' שמעון קצב ומכשירים בהמותיו ושלהם מטריפים, ויען להם ר' ליזר שו"ב (הוא היה אז השו"ב הזקן ור' יאקוב שו"ב שסיפר לי כל זה היה אברך) איך תאמרו שאנחנו חשודים חס ושלום לקבל שוחד והלא אתם רואיי בבית המטבחים כי כל בהמותיו המה גלאט כשר ואין מקום לספק כלל ומה נעשה אם יד

ההצלחה עומדת לימינו. ויחרשו ולא ענו דבר:

והתחילו הקצבים לחקור אחרי ר' שמעון הקצב ולספור צעדיו לראות מה הוא עושה זה איזה זמן שכל בהמותיו המה באמת כשרים אם ע"י כישוף או דבר מה ויראו והנה ביום החמישי יומא דשוקא מטייל הוא עם הנער הקדוש על השוק והוא מראה בידו על השוורים. וכאשר הלך ממנו באו גם המה אל הנער הקדוש ויאמרו לו מאירצו ^{עצור} התפלל גם עלינו כאשר עתה מתפלל על ר' שמעון או עשה גם בעדינו מה שאתה עושה בעד ר' שמעון. ויען להם הנער הקדוש אין אני עושה כלום ואם תתנו לי חצי פערציגער אגיד גם לכם. ויאמרו אליו מה אתה מגיד לעשות הגד נא לנו, ונעשה גם אנחנו כר' שמעון. ויען להם הוא שואל אותי איזה שור הוא כשר ואיזה טריפה ואני מגיד לו. ויתנו לו חצי פערציגער וירמזו על שור העומד למולם ויאמר שור זה טריפה וירמזו לו על שור אחר ויאמר להם הלא לא נתתם רק חצי פערציגער אחד לצדקה ור' שמעון נותן בעד כל שור חצי פערציגער ויאמרו זה לזה אכן נודע הדבר ויהי מן היום ההוא והלאה עשו כל הקצבים יד אחת

ונתנו בשותפות לנער הקדוש הסך
אשר קצב לו לצדקה ויוליכו אותו
על הפלאץ של השוורים ויגד להם.
ויודע הדבר בעיר כי מאירצו מגיד
רוח הקודש:

[דבר חסיד]

טוב עשית שגערת בו

וסיפרה לי אמי זקנתי חיי שרה
נשמתה עדן, ששמעה מפי אבי
זקיני ר' בער מלמד ז"ל שכאשר
נודע לו הדבר הזה גער בו לבל
יאמר עוד וכאשר נסע אבי זקיני
הנ"ל לפרעמישליין לאביו הצדיק
אביו ר' ארון לייב זכותו יגן עלינו
וסיפר לו המעשה ואיך שגער בו על
זה. אמר לו הרב הקדוש ר' ארון

לייב טוב עשית שגערת בו א יונגעל
טאר נישט אוסזאגען פונם חדר
[ילד אסור לו לספר ממה שנעשה
בחדר] עד כאן לשונו אות באות
בספר אצבע קטנה מהזקן המופלג
ר' אליעזר צבי ז"ל. ובהשתלשלות
יחוסו מביא כי אחרי פטירת הרב
הקדוש ר' ארון לייב ובנו ר' מאירל
ישב על כסאו היה הר' דוב בער
מלמדו לפניו כפוף לפניו והסתופף
בצל תלמידיו והרב הקדוש ר'
מאיר אמר בזה הלשון ר' בער
מלמד איז איין [הוא] ארון הקודש
כן שמעתי מפי דודי ר' מרדכי
טארטטן ששמע זאת מפיו הקדוש
עד כאן לשונו:

[דבר חסיד]

אוצר תוכנית

פרק ה'

סיפורי נפלאותיו וקשריו עם גדולי הדור

14-15

והיה מאכיל ומשקה מנעיל ומלביש אביונים והיה שולח מעות הרבה לעניי ארץ ישראל, ובימי חרפו טרם שהתחיל לנהוג נשיאותו היה מתפרנס מפרה חולבת אחת והיה דרכו לקמץ בכל מה דאפשר בכדי שיהי' בידו לחלק לעניים בשר של שבת קודש. פעם אחת ביום הרביעי בשבוע לא היה בידו אף פרוטה אחת לחלק וחשב בדעתו מה לעשות והסכים במחשבתו לשחוט פרתו ולחלק בשרה לעניים. וכן עשה. בחצות הלילה לקח הפרה והוליכה אל השוחט, וציוה לשחטה ולחלק כל הבשר לעניים עוד באותה לילה. בבוקר השכם הלכה הרבנית עליה השלום לחלוב הפרה ולא מצאה אותה והיתה מחפשת אחריי' וראתה כי איננה אז באה לפני בעלה הקדוש ותספר לו במר לבה כי הפרה נאבדה והשיב לה רבינו חס ושלום לא נאבדה כי אם עלתה השמימה (סדר הדורות החדש):

עצת היצר

וסיפר רבינו הקדוש זכר צדיק לברכה אחרי הסתלקות אבי מורי

מרגלא בפומי' דר' מאיר הוא רבינו הקדוש כשנתגדל והנהיג נשיאותו אמר מה ביני לבין הרב הקדוש מרוזין זכר צדיק לברכה עליו נאמר "הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד" אף כי הון ועושר בביתו עם כל זה צדקתו עומדת לעד אבל עלי מאיר נאמר "פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד" כל כחי ועבודתי היא במדת הצדקה. מעודו היה פזרן בממונו ולא לנה אצלו פרוטה ויותר מזה כשהגיע לפני השבת לא חסך מעמל נפשו לקבץ נדבות ולעשות כל אשר ביכולתו ויותר ממה שהיה בידו למען שיוכל לפזר לעניים להכין צרכי שבת. בוצין מקטפא ידיעי שכן ראינו שבנערותו הלך לקבץ כסף למען לחלק לעניים להכין כל צרכי שבת וגם השתמש ברוח קדשו לומר לר' שמעון הקצב איזו בהמה היא טריפה ואיזו היא כשרה אך למען שיהיה בידו כדי נתינה לעניים. וגם כאשר נתגדל ונשא את אשתו הצדקת שלאמטשע עליה השלום היה מסתפק במועטא דמועטא כעני ואביון והכל היה מפזר לעניים

זכר צדיק לברכה כשהגיעו הימים המקודשים ראש השנה יום הכיפורים וסוכות באו אלי הרבה מחסידי אבי וקבצתי אז לערך מאה רענדליך מדמי הפדיונות וברכתי¹ לכל אחד אשר כברכתו ונסעו לשלום לבתיהם. מיד בא אלי היצר ואמר לי מאיר לא תהיי שוטה הן תדע כי האנשים האלו לא אליך באו אך למען כבוד אביך שרצו להתפלל באלו הימים המקודשים בבית מדרשו אבל לא תשוב לראותם כל ימי החורף ובכן אם לא תפקיד אצלך מעט הכסף שקבצת עתה תגווע אתה וכל בני ביתך מרעב ומקור כל ימות החורף והן האנשים האלו לך נתנו הסכום הזה ויש לך רשות להשתמש בו בשבילך והנה התבוננתי והכרתי מיד כי זהו מעצת היצר הצבוע הידוע שחפץ ללכוד אותי ברשתו לשתול בלב מאיר תאות ממון שלא לבטוח בהשם יתברך חס ושלום. ומיד הלכתי ובאותו לילה חלקתי כל מה שהיה לי לעניים על עצים לחורף מבלי להשאיר לי אף פרוטה אחת. כעלות השחר שבת לביתי והתפללתי ומרוב עמל ונדודי בלילה שלא נחתי כלל נחלשתי וחפשתי איזה דבר להשיב נפשי אמרה לי הרבנית שלי מה אעשה שלא השארת כלום ואין בידי אף

פרוטה לקנות איזה דבר בשבילך להחיות נפשך מיד בטחתי בחסדו בכל לבי ובאותו רגע בא אלי שליח מגביר אחד והביא קאווע וצוקער וגם מעט כסף וראיתי כי ישועת ה' כהרף עין וחסדו לא ימוש ממני:

כל הבורח מן הגדולה, הגדולה מחזרת אחריו

וכאשר אמרו חכמינו זכרונם לברכה הקדושים כי כל הבורח מן הגדולה הגדולה מחזרת אחריו כן היה רבינו הקדוש שבענוות צדקו ברח מן הגדולה ומאס כסף תועפות חזרה הגדולה אחריו והתחילו אלפי ישראל להשכים לפתחו והעניקו לו מלא חפנים מאשר חננס ה'. והביא הרה"ג ר' אברהם איטינגא ז"ל בספר דעת זקנים בפירקא דר' מאיר שפעם אחת בא דרשן אחד לפרעמישליין ודרש דרוש גדול ונכבד בבית הכנסת אשר מצא חן בעיני כל שומעיו ואף על פי כן אך מעט קיבץ וטרם נסעו מן העיר נכנס אל רבינו הקדוש לקבל ממנו ברכת פרידה. וכבדהו רבינו הקדוש ויתן לו כסא לשבת, ובאותו זמן דחקו שם רבים ונכנסו אל הקודש פנימה והעניקו פדיונות ביד רחבה ועיני הדרשן רואות וכלות ואש הקנאה בערה בלבו ויאמר במחשבתו הן

אנכי דרשתי אתמול דרוש עצום ונשגב כל השומעים קלסוהו ובכל זאת לא נתנו לי מאומה ופה יפזרו כסף תועפות ויעטרוהו בזהובים ברוח נדיבה. ומיד הרגיש רבינו הקדוש ברוח קדשו מחשבתו ויאמר ידוע מפי סופרים וספרים כי הצדיק משפיע מכחו להאנשים המקשיבים לקולו והנה אנכי שונא בצע תכלית שנאה כסף נבזה בעיני ונמאס ובה משפיע אני מרוחי לאנשים הבאים אלי וישנאו גם המה את הכסף ונותנים ממנו לי לא כן אתה שהנך אוהב כסף ואתה נותן מרוחך עליהם ותחזק אהבתם אל הכסף ביתר שאת ויטמנו אותם בצלחתם ולא יתנו לך משאת מאומה:

כי בשגעון ינהג

כן הרגיש ברוח קדשו מחשבת כל איש שבא לפניו ידע לכוון את הרוחות בדברים שמליבא לפומא לא גליא ובחכמת אלהים שבלבבו השכיל בנועם מדברותיו להשיב על הרהורי לבם. פעם אחת הסב אצל שלחנו הטהור למדן אחד מתנגד לחסידות והיה מתחקה על דרכי רבינו הקדוש הנהגותיו וסדר עבודתו ולאשר לא הבין עמקות כוונתו הקדושה נפל במחשבת האיש ההוא לשון הכתוב כי

בשגעון ינהג וגו' כי היה זר בעיניו התנהגויותיו ודבוריו ומיד הרגיש רבינו הקדוש בדבר ואמר הגד נא למדן מה תרגום הפס' במלכים כי בשגעון ינהג כיצד מתרגם שם התרגום. ולא ענה כלום. פתח רבינו הקדוש ואמר המתרגם תרגם ארי בחוכמתא כי היה נראה שהוא מתנהג בשגעון אבל באמת היו הדברים בחכמה עמוקה ונפלאה וחלילה לא היה מתנהג בשגעון. אז ידע האיש ההוא כי רבינו הקדוש הוא איש אשר רוח אלהים בו ומני אז שקד על דלתי ביתו:

בני קרח לא מתו

אולם בני קרח לא מתו בכל עת וזמן ישנם בני מריבה החולקים על צדיקי הדור ושונאים אותם כשנאת הרע אל הטוב והארור לברוך. כן היה גם בפרעמישליין איש אחד מסור שהיה נקרא בכינוי שכנא דריי. והאיש ההוא הלשין גם על רבינו הקדוש והציק לו מאוד וכששאלו תלמידיו של רבינו את רבם הקדוש למה לא יבער אותו אמר גם רשע ליום רעה טעמי ונמוקי עמי שלא ארצה לקללו אבל מקוה אני כי ילקט עצמות תחת שלחן בני. וכן היה כי אחרי פטירת רבינו הקדוש שהתחיל חתנו הרב

הקדוש ר' אברהם חיים זכר צדיק לברכה לנהוג נשיאתו במיקליוב בא בכל שבת לסעודה שלישית כלב שחור אחד והניח עצמו תחת השלחן ולקט עצמות. וכאשר רצו החסידים לגרשו לא הניחם הרב הצדיק ר' אברהם מטשי זכר צדיק לברכה וקרא לו שכנא דריי. אמנם רבינו הקדוש הרבה סבל ממנו וגם הוכרח לעקור דירתו איזה זמן ממקום אבותיו בפרעמישליין לעיר ליפקאן שדר שם שלש שנים:

אבל גם שם לא מצא מנוח כי שם מעבר לגבול לא הכירו האנשים אותו לא ידעו צדקתו וקדושתו ודרכי אבותיו הקדושים לא התרגלו לשמוע רוח הקודש באתגליא לזאת היה דרכו בקודש מוזר בעיניהם וביחוד היו שם הרבה מחסידי הרב הקדוש מאפטא זכותו יגן עלינו שהתחילו בדלטוריות [להלשין] עליו גם לפני מרן הרב הקדוש מאפטא זכר צדיק לברכה. וסיפר הרב החסיד ר' דוד מלאך ז"ל ששמע מפי הרב הצדיק ר' ישראלטשי מקאליש שסיפר שפעם אחת הלך עם דודו הקדוש הוא רבינו בליפקאן למקוה. ופגעו בחסיד אחד מאנשי השם שהנהיג את המחלוקת על רבינו. והחסיד ההוא בראותו

מרחוק את רבינו השפיל כובעו למטה עד אחרי עיניו בכדי שלא להסתכל בפני רבינו. והקפיד רבינו על זה ואמר לו תוכל להסתכל בפני מאיר ולא יגיע לך מזה שום רע אבל החסיד ההוא לא חפץ בשום אופן לראות פניו אף כרגע אמר לו רבינו הנה בפני לא חפצת אבל בפניך יסתכלו. ביום ההוא הלך החסיד למסחרו בכפר הסמוך לליפקאן והזדמן שהתחיל לריב עם ערל אחד והערל ההוא התרגז מאוד ובקרדומו הכה אותו על פניו והרגו. ולא יכלו להכירו כי נטשטש כל צלמו ובאו בית דין וכל קרוביו מהעיר להסתכל בו להכירו להתיר אשתו. ומני אז יראו מגחלתו:

הרב מאפטא

פעם אחת בא מרן הקדוש מאפטא זכותו יגן עלינו לליפקאן וספרו חסידי אפטא לרבם הקדוש כי הרי מאיר הדר בכאן אינו אוכל משחיטת השו"ב [השוחרט ובודק] שלהם ואומר גם לכל השומעים בקולו שלא לאכול משחיטתו והוציא לעז על השו"ב כי הוא בעל עבירה רחמנא ליצלן באין עדים ראיי והוכחה ועל ידי זה היתה מריבה בין אנשי העיר. וכאשר בא רבינו הקדוש לקבל שלום מהרב הקדוש מאפטא זכותו יגן עלינו

איזה זמן שאינה נותן לה מאומה והיא עם ילדי גוועים ברעב. כל העומדים בחדר נשארו כפואים מתמהון והתחילו לחפש אחרי השו"ב אבל לא מצאוהו כי אם אחרי זמן מרובה מוטבע בתוך בור מים שהיה באותו חצר. שמיד בראותו אותה וידע שיתגלה קלונו ברח מהחדר והשליך עצמו שם ואז ידעו כולם כי דבר אלהים אמת בפי רבינו הקדוש אור עולם:

חורשים בית קברות

אחרי עבור שלש שנים להיותו בליפקאן שב רבינו לעירו מקום אבותיו הקדושים וכבר היה מפורסם מאוד לבעל רוח הקודש אמתי ובעצתו נהל כל הבא לדרוש ממנו עצה ותושיי ואם אמרתי אספרה כמו ריבוי נפלאותיו הנה תלא עט אנוש לכתוב עלי ספר כי כמדת רגעי חיו כן היו. יום יום דרשו לשכנו אנשים שונים והוא ענה לכל אחד מהם ברוח קדשו ועין בעין ראו כי רוח ה' דיבר בו. ואכתוב מהם אך דברים אחדים מהרבה ששמעתי מפי אנשים נאמנים וחסידיים מובהקים וגם הדברים ידועים ומפורסמים. כמו בשובו לפרעמישליין מצא שבא שם כומר אחד רשע ושונא ישראל גדול שהצר לישראל בכל אשר יכול.

הסבו איתו כל מתנגדיו ובראשם אותנו השו"ב ובאו עמו לחדרו של הרב הקדוש מאפטא ובפניו התחילו לריב עמו. ויאמר הרב הקדוש מאפטא לרבינו הן כבודו יודע כי להוציא אדם מחזקת כשרות אין יכולים לסמוך על רוח הקודש ולהעביר אדם מפרנסתו שלא יהי שו"ב נצרך עדים וראי כדת של תורה. ויען רבינו מה אעשה כשהראה לפני סכיני ראיתי עליו רושם תועבה רחמנא ליצלן ואיני רשאי לכבוש מה שאדע ואם כי אין עדים הנה אתפלל לה' שיתגלה האמת. אמר הרב הקדוש מאפטא הנה הוא השו"ב של הקהלה הזאת ובכן מהנחוץ לברר הענין תיכף ואי אפשר להעבירו מקודם על סמך שיבורר אחרי כן ובכן התפללו לה' שיבורר תיכף ומיד. התחילו פניו של רבינו הקדוש להשתנות ועמד בתפלה. בין כך וכך באה ערלית אחת עם שני ילדי ודחקה עצמה לחדרו של הרב הקדוש מאפטא וכראות השו"ב אותה וילדי מיד נעלם מן החדר. והערלית התחילה לבכות לפני הרב הקדוש מאפטא ותספר שזה מכבר שדרה בסתר עם אותו השו"ב וגם ילדה ממנו אלו הבנים והוא כלכל אותה ובני שנתן להם איזה סכום מדי חודש בחודשו וזה

ויהי היום כאשר קנו קהל עדת ישראל בפרעמישליין בית חיים חדש אחרי שכבר נתמלא הישן התחיל הכומר לתבוע ששיבו את הישן באמרו כי היה המקום ההוא מקודם נחלת בית תפלתם. ובהיותו תקיף בעירו וכל כתבי בית המשפט בידו וביד היהודים לא היה שום שטר על קנין המקום ההוא. ^{אוצר החכמה} זכה הכומר במשפטם והשכיר ערלים לחרוש את הבית חיים מקום מנוחת אבותיו הקדושים של רבינו. הערלים אנשי המקום יראו מלפני רבינו כי הודיע להם שמזהירם לבל יחללו את המקום הקדוש ההוא. אבל הכומר ימח שמו, שכר ערלים שבאו מחדש שמה שלא הכירו את רבינו ולא ידעו את דבר קדשו והמה התחילו לחרוש בבית החיים ועל ידי זה הוסרו ממקומם הרבה מצבות ישנות. אבל בהגיעם לשטח מנוחת רבינו הקדוש ר' מאיר הגדול זכותו יגן עלינו ומשפחתו הקדושה מיד נטבעו הסוסים בארץ והערל הנוהג לא יכל להזיז אבר אחד מאיבריו ונשאר נצב על מקומו מבלי יכולת למוש ממנו. הדבר הזה הפחיד את כל הערלים ותהי עליהם חרדת אלהים ונסו איש לביתו והנשארים לקחו את הערל החורש והניחו אותו על

עגלתו ומיד יצאו הסוסים והובילו אותו לביתו ומני אז יראו כל הערלים לנגוע בקברי אנשי אלהים. וכל הבא היום לבקר מקום משכב רבינו מאיר הגדול זכותו יגן עלינו בפרעמישליין רואה כי מצבתו ומצבת משפחתו המה באמצע בית החיים ומכל הצדדים פנוי מקום רב ואצל חומות בית העלמין מצבות לרוב אותן המצבות שהוסרו אז ממקומן כל זה נודע בבירור לכל אנשי פרעמישליין ומשפחתו הקדושה:

שבת אצל מי

ושמעתי מהרב מוריני ורבינו הרב רבי אהרן משה קאווע נרו יאיר ששמע מפי חד מחסידי קדמאי מוריני ורבינו הרב רבי לייב געססער ז"ל משטפערץ שסיפר שבימי עלומיו כשדר בוויילקוטש הלך הר' לייב ברגליו מוויילקוטש לפרעמישליין לשבות אצל רבינו הקדוש. עייף מעמל הדרך בא בערב שבת קודש לפרעמישליין והלך מיד לקבל שלום מרבינו. וכאשר בא וקיבל שלום אמר רבינו הקדוש למשמשו ארי' תן לו כוס יין שרף שיהי' בו כדי שיעור וגם צפחת עבה תן לו כי עליו עוד ללכת היום דרך רב לכפר פלוני. הר' לייב תמה מאוד מבלי לדעת למה

יצטרך להיות היום בערב שבת בזה הכפר. אמר לו רבינו אתה לייב לא תשבות שבת זו אצל מאיר בפרעמישליין התחיל הר' לייב לבקש את רבינו שירשה לו להיות אצלו וסיפר לו כמה יגע בדרכו עד כי בא הנה שלא היה בידו לשלם שכר עגלה והוכרח לילך ברגליו בעת קור ושלג ועתה חפצו ורצונו לשבות פה אצל רבינו. אבל רבינו הקדוש באחת, אתה לא תהיה בשבת זו אצלי כי אם בכפר פלוני שיש שם איש אחד שהנאני זה כמה פעמים ביד רחבה ועתה יוכל להכשל ח"ו ובכן אני מצוה לך שתלך ותשבות אצלו ודע כי עליך לשמור צעדיו בכל יום השבת באשר ילך תלך בחדר אשר יישן תשכב גם אתה ולא תסיח דעתך ממנו גם רגע אחת.

התחיל הר' לייב להתנצל כי אין בכחו ללכת עוד עד כפר זה אחרי טלטוליו בכל ימי השבוע. אמר לו רבינו לך עד קצה עירי פרעמישליין ושם על הדרך המוביל לאותו הכפר תמצא עגלה אשר אופניי שקועים בטיט ותעזור לבעל עגלה להוציאם והוא יקח אותך על עגלתו ותבא שמה בעת שאותו האיש ידליק נרות שבת ומני אז אל תזוז ממנו כל יום השבת ראה הזהרתיך. בעל

כרחו עשה ר' לייב כדברי רבינו והלך לקצה העיר וכדבריו מצא שם העגלה השקועה ועזר להוציאה ונסעו יחדיו לאותו כפר. כבואו מצא לנכון האיש ההוא כשהדליק בעצמו נרות שבת. ויהי כראות הכפרי את אורחו השתומם ושאל אותו מה לך פה ואיך באת לכפר בשעה מאוחרת כזו בערב שבת אמר לו הר' לייב כי ברצונו לשבות שבת אצלו. מיד התרגז אותו האיש וגער בו מי בקשך לבא הנה אינני חפץ לזון אותך לך מיד מביתי כעס והתקצף עליו מאוד. אבל הר' לייב שידע כי בוודאי לא על חינוך שלחו רבו הקדוש הנה, אמר לו דע כי אני יגעת הרבה והלכתי ברגלי מעירי ווילקוטש לא למען אשר אשבות פה בכפר כי אם הלכתי לפרעמישליין להסתופף בצל רבי הקדוש ר' מאיר אבל מיד בבואי שלחני אליך וציוה עלי שלא אזוז ממך כל יום השבת ופקודתו תשמור רוחי גם כאשר תריב עמי ותכעוס עלי. ויהי בשמוע הכפרי דברי הר' לייב חוורו פניו כסיד והסכים שישאר אצלו בשבת:

בנתיים התבונן הר' לייב כי האיש לבדו בביתו והתחיל לדרוש מאת הכפרי על אשתו ויודע לו כי נסעה מזה על איזה ימים והוא נשאר פה

לבדו. ויאמר לו ה' לייב א"כ אני אורח לחברה אתך ביום השבת לבל תלין בבית יחידי. אמנם הכפרי התחיל להשתמט עצמו ממנו אבל ה' לייב לא זו ממנו כפקודת רבו הקדוש. ויהי אחרי אכלם באישון לילה והוא עם הכפרי בחדר נשמע מבחוץ קול דפיקה בחלון ואחר כך קול נכרית שקראה את הכפרי בשמו ותאמר לו כי באה לנכון כמדובר ביניהם. ויתחלחל הכפרי ואך בהיות ר' לייב חסיד עמו בחדר ומה גם אחרי שבבואו והזכירו את רבו הקדוש אשר עיניו למרחוק צופיות לא מש דמות דיוקנו הקדוש ממחשבתו ובוש מפניו לעבור עבירה חס ושלום וגם ה' לייב חסיד חיזק אותו ביראת ה' על ידי זה התחזק ולא פתח הדלת עד כי חדלו הדפיקות ותלך לה. אחרי כן שבת ה' לייב אצלו כל יום השבת בשמחה כי נתגלגל זכות על ידו להציל האיש מעבירה מתועבת רחמנא ליצלן וגם הכפרי נתקשר יותר ברבו הקדוש בהכירו איך הוא חרות על לבו הטהור לשמור אותו:

קיום מצוה שלא כהוגן

ברוח קדשו העיר רבינו פעם אחת גם את הרב הקדוש ר' אליעזר

מדזיקוב זכר צדיק לברכה על מצוה אחת שלא קיים כהוגן. שפעם אחת בא לפני רבינו חסיד אחד מדזיקוב ואחרי שהציע בקשותיו לפני רבינו וברכו בקודש. אמר לו הן אתה מדזיקוב כשתבא לביתך תפרוס בשמי בשלום הרב הצדיק ר' אליעזר ותאמר לו בשמי כי מאיר מתפלא מאוד שצדיק כמוהו ישב בסוכה שהיה עליי סכך פסול ובלא הסכך הפסול היתה חמתה מרובה מצלתה. כבא החסיד לעירו הלך מיד להרב הצדיק ר' אליעזר זכר צדיק לברכה ואמר לו מילה במילה כפי אשר שמע מפי רבינו. מיד פנה עצמו הרב הקדוש ר' אליעזר לבנו הרב הקדוש ר' מאיר זכר צדיק לברכה. ואמר לו הן אמרתי לך כי הסוכה היא חמתה מרובה מצלתה ואתה אמרת כי צלתה מרובה והנה תשמע כי הרב הקדוש מפרעמישליין גם הוא אומר כי היה חמתה מרובה. אבל מה שיאמר כי היה סכך פסול לא אדע לכן צוה לרתום מיד הסוסים ותיסע לברניוב ותדרוש אודות סכך הסוכה כי בטח דברים בגו. וסיפר הרב הקדוש ר' אליעזר זכר צדיק לברכה כי בערב החג הוכרח לעזוב ביתו עם בנו הרב הצדיק ר' מאיר זכר צדיק לברכה מיראה

האשה אמרה כי בעלה הוא חולה מסוכן וכבודו אומר שהוא בריא אולם, הנהיה כדבר הזה. ויאמר לו רבינו אם לא תאמינו שלחו את המשמש אל בית האשה ותווכחו לדעת אם כנים דברי. ויעש הרב כן וישלח את המשמש אל בית האשה וימצא את בעלה הולך הנה והנה בחדר על משענתו. ויתפלאו מאוד הגאון בעל ישועות יעקב ובנו הג"מ מרדכי זאב עליהם השלום ויאמרו לרבינו יגיד נא לנו כבודו במה כחו גדול לעשות מופתים כאלו ולהיות רבי ילמד גם אותנו לעשות כן. ויאמר להם רבינו אנכי אשאל לכם פירוש כוונת חכמינו זכרונם לברכה בגמרא ידועה ואם תגידו לי הפשט הנכון אלמד אתכם להיות רבי:

הנה חכמינו זכרונם לברכה ספרו לנו על ר' חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת (ברכות דף ל"ד). והנה מה שאמר זה חי ניחא אבל מה שאמר זה מת יפלא מי ביקש זאת מידו להוציא מפיו דבר רע הלא סייג לחכמה שתיקה ובכלל הן די לצרה בשעתה ואקדומי פורענותא לא מקדמינן ולא ידעו הגאונים הנ"ל להשיבו על זה דבר.

שלא ילקח לצבא ובאו לברניוב ושם מצאו איזה סוכה וסככו אותה בחפזון ולזאת שלח עתה לראות אפשר שהסוכה עודה קיימת. וכן היה כי בנו זכר צדיק לברכה בא אחר כך בחזרה וסיפר כי בסולם עלה על הסוכה ובדק הסכך ומצא שם בין הסכך כלים שפסולים לסכך ובלעדם היתה הסוכה חמתה רובה מצלתה:

בריא אולם

פעם אחת איקלע רבינו הקדוש לעיר לבוב והלך לקבל פני המרא דאתרא שהיה הוא מרן הגאון המפורסם בעל ישועות יעקב זכר צדיק לברכה. ובהיותו בביתו באה אשה אחת לפני רבינו ותבך ותתחנן שיבקש רחמים על חולה שבביתה שהוא מסוכן לא עלינו והרופאים אמרו נואש לחייו. ויאמר לה רבינו לכי לביתך כי בעלך כבר שב לאיתנו והוא בריא אולם כאחד האדם. ויהי כמצחק בעיני הגאון האב בית דין ובעיני בנו הג"ר מרדכי זאב ז"ל והרגיש רבינו הקדוש זאת והקפיד מאוד באמרו מלאכט שוין פון מאירין אוין: ויצטדק הג"ר מרדכי זאב עצמו לפניו באמרו איך לא אשחוק הן

אזי הצדיק משתדל בתפלתו להעביר את רוע הגזירה ולשים אותה על ראש נכרי אשר לא מבני ישראל הוא וזה עשה רבי חנינא בן דוסא שאמר זה החולה חיה יחיה וזה היינו הרשע בעונו ימות תחתיו וזה גם כן כוונת הכתוב בפרשת עקב והסיר ה' ממך כל חולי גוי ונתנם בכל שונאך (דעת זקנים מפירקא דרבי מאיר). ומני אז כיבד מאד מרן הגאון בעל ישועות יעקב את רבינו הקדוש:

קשריו עם הרב שלמה קלוגר

וחיבה יתירה נודעת היתה ביחוד בין רבינו הקדוש ובין מרן הגאון האמתי צדיק יסוד עולם כבוד קדושת מוהר"ר שלמה קלוגער זכר צדיק לברכה המגיד מבראד ומרן הגאון עמוד התורה השתוקק להתקרב לרבינו עמוד העבודה וגמילות חסדים כאשר כתב הגאון זכר צדיק לברכה בהספדו על רבינו שהדפיס בשם "מאיר עיני המחכים לסליחתו" הספד מר על הסתלקות הרב המפורסם **הצדיק המקובל אלקי חסיד ועניו מוהר"ר מאיר זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא**, מפרעמישליין. שכתב שם בענוות צדקו בראש ההספד אמר המקונן גלוי וידוע בשער בת רבים דברי חכמינו זכרונם לברכה

פתח רבינו הקדוש ואמר אנכי אגיד לכם תירוץ נכון הנה חכמינו זכרונם לברכה אמרו שהקב"ה גוזר גזירה וצדיק מבטל (מועד קטן ט"ז) לכאורה קשה איך יוכל צדיק לשנות רצון הבורא ית"ש וכי אדם הוא להתנחם. אך התירוץ הוא הנה כתיב ואתן אדם תחתיו ודרשו חכמינו זכרונם לברכה אל תיקרי אדם אלא אדום (ברכות ס"ג) וגם כתיב נתתי כפרך מצרים. והיינו שלפעמים גובר מידת הדין על בר ישראל אז נותן לו השם יתברך נפש רשע ופודה בזה נפש הישראלי (יעוין בהגהות מקור חסד שעל הספר חסידים סימן תרפ"א שהראה מקור לזה בזוהר הקדוש פרשת בא (ל"ג ע"א) בשעתא דאמר משוט בארץ בעא מיני למיעבד דינא בישראל וכו' ושם פרשת בלק (ר"ה ע"א) ותליסר בני נשא אזמין לי תחותי וכו' ומבואר בתוספות הזהר שם (דף ד"ש ע"ב) אבל מה אעביד דהא יהבית רשו לחויא לנזקא דא היא עיטא ואתן אדם תחתיו מאי איהו אדם דיהב קוב"ה תחותי ההוא אדם דאתי מעמא אחרא וכו' ובזוהר חדש פרשת בלק במעשה ברבי אלעזר ברבי שמעון חיויא חיויא ידענא מאי את בעי וכו' עיין שם וברש"י שבעין יעקב מעילה י"ז ע"ב בר"א בנו של ריב"ח. וכמו כן עושה הצדיק כאשר תצא פקודה מהשם יתברך על איש ישראל שימות חס ושלוש

כמו שפוסק ר' שלמה למטה כך פוסקים למעלה

וגם רבינו הקדוש חיבב מאוד את רבינו הגאון ר' שלמה קלוגער זכר צדיק לברכה ואמר מאיר רואה בשמים שכמו שפוסק ר' שלמה למטה כך פוסקים למעלה במתיבתא דרקיע (דעת זקנים שיחות צדיקים). ופעם אחת בא אחד מתושבי בראד לפני רבינו בפרעמישליין וישאלהו רבינו הידעת את הגאון הקדוש ר' שלמה המגיד בעירך. ויתמה האיש ויאמר מה זו שאלה מי האיש בעירנו אשר לא ידע את רבינו ויאמר לו רבינו הקדוש כשתבא אל עיר בראד תלך אליו ותמסור לו פריסת שלום ממני ותאמר לו בשמי ידעתי כי על מזבח לבבו תוקד אש בוערה והיה אם יגע בו עץ גפרית אחד אז הבערה ללהב תצא ותהי לאש מתלקחת שלהבת יה (ספר דעת זקנים, שבחן של חכמים):

מי מקדים פני מי

ופעם אחת ראה רבינו חתימת יד קדשו של מרן הגאון מוה"ר שלמה קלוגר זכר צדיק לברכה בסוף תשובה אחת להלכה והוטבה

"מילתא גנאי דאית בך קדים אמרה" והנני לקיים דבריהם הקדושים אם אמנם ידעתי כי אין בי דעת להבין מעלת הצדיקים ומעשיהם הטובים כי לא באתי לכלל העבודה והיראה לקיים בי מאמר הכתוב אז תבין יראת ה' ודעת קדושים תמצא אך אף אם אני מכיר ערכי ודלות מעשי על כל זאת מעלת הרב הצדיק המופלג המפורסם איש אלקים מורינו ורבינו הרב רבי מאיר זכרנו לברכה לחיי העולם הבא אף כי לא בינת אדם לי הכרתי מקצת מעשיו הטובים הגלויים לעיני כל מהם ענוותנותו וצדקת פזרונו בישראל ומואסו בהבלי עולם ובבצע כסף וקיים בנפשו יהיו עניים בני ביתך זה ענין הגלוי ועיקר לכל. הנה דין גרמא שהרהיבוני רעיוני להתקרב אליו בחיים חיותו וזכיתי לראותו פעמיים כראות פני אלקים וכו'. ואחר כך כותב מרן הגאון זכר צדיק לברכה בזה הלשון הרב הצדיק המפורסם בצדקתו וכו' לפי גדלו ומעשיו היה ראוי להיות מפורסם יותר ויותר אך פשטות שלו וענוה שלו גרם שלא הבינו הכל גדלו:

אורח פה אבל הלא יתרו הלך מרחק רב ממדין לעד הנה ואני הלכתי דרך קצרה לזאת שאל האיש משה תחילה בשלום יתרו. כן היום אמת שכבוד קדושתו נסע איזה פרסאות אבל אנכי נסעתי הנה מבראדי לכן מגיע לי שלום מקודם (שם, שמע שלמה):

התוועדות הצדיקים

ואחרי אשר המתיקו שם סוד יחד אשר לא נודע שום דבר משיחתם הקדושה טרם הפרדס אמר רבינו הקדוש כתוב בתורה ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון. כי כאשר שני צדיקים יתוועדו יחד כל אחד מתדבק בקדושת השני ותכלול הקדושה והיה המשכן אחד. והנה אברהם היה עוסק תמיד במצוות הכנסת אורחים ביתו היה פתוח לרווחה לכל עוברי דרך ומלכי צדק הוא שם ישב בבית מדרשו הגה בתורת אל חי ותורה יבקשו מפיהו. וכאשר נזדמנו יחד שני הצדיקים התדבק כל אחד בקדושת חבירו ולמד מדתו וזהו שכתוב ומלכי צדק זהו שם הוציא מאת אברהם אבינו עליו השלום לחם ויין מדת פרנסת עניים בכל צרכיהם. והוא (אברהם אבינו) הוציא מאת שם מדת כהן לאל

החתימה מאוד בעינינו ומני אז חפץ לראות גם את צורתו וכתב אל המגיד זכר צדיק לברכה שחפץ להתראות פנים אתו ונתוועדו שניהם יחד בכפר אחד הסמוך לזלוטשוב. וכאשר באו שמה היה המגיד בבית יהודי אחד ורבינו התאכסן בבית יהודי אחר שם. ושלח רבינו הקדוש את הגבאי שלו לשאול את פי המגיד זכר צדיק לברכה שיאמר על פי דת ודין תורה מי צריך לילך להקדים שלום לחבירו אחרי ששם שניהם הם אורחים והשיב מרן הגאון זכר צדיק לברכה כי על פי התורה צריך רבינו הקדוש להקדים לתת לו שלום ויעש רבינו הקדוש כן והלך לחדרו של הגאון מוה"ר שלמה קלוגר ונתן לו שלום. ואחר כך שאל אותו איי איפה מקור הלכה זו. והשיב הגאון ר' שלמה זכר צדיק לברכה דבר זה מקורו בתורה על פי דברי חכמינו זכרונם לברכה בפרשת יתרו ויצא משה לקראת חותנו וישאלו איש לרעהו לשלום ופירש רש"י והוא מהמכילתא מי הקרוי איש זה משה. הנה שם במדבר הי' גם כן שניהם על הדרך ולמה הקדים משה לדרוש שלום יתרו. אחשבה כי משה רבינו עליו השלום אמר בדעתו הן אמת כי גם אני הנני

עליון עובד בקודש לפני ולפנים
(שיחת חולין (של תלמידי חכמים)
החדש, שיחות צדיקים):

בסוד שיח

ועוד פעם אחת נתוועדו יחד צדיקי
עולם אלו באם הדרך. ואמר רבינו
הקדוש למרן המגיד שיאמר איזה
דבר תורה. ציוה הגאון ר' שלמה
קלוגר זכר צדיק לברכה להביא לו
איזה ספר והביאו לו פתחו ומצא
שהביא על פרשת חיי שרה מה
שאמרו במדרש הדא הוא דכתיב
יודע ה' ימי תמימים כשם שהם
תמימים כך שנותיהם תמימים
והביא שם עוד על הפסוק ותמת
שרה בקרית ארבע מה שאמרו
רבותינו ז"ל רגלוהי דבר נש אינהו
ערבין ביי ודרש בעל הספר כדרכו.
ומיד התחיל הגאון רבי שלמה
קלוגר לשלב המאמרים האלו
בדרוש באמרו הנה חכמינו זכרונם
לברכה אמרו בבעל חוב עביד אינש
דפרע בגו זמנו [עשוי אדם לפרוע
חוב בתוך זמנו] אבל ערב אין דרכו
לפרוע תוך הזמן דסבר אולי יפרע
הלווה בעצמו רק אם הלווה אינו
פורע בזמנו מוכרח הוא לשלם.
והנה שרה מתה בקרית ארבע לא
בעירה ומקומה ועל זה אמרו
רבותינו ז"ל רגלוהי דבר נש אינו
ערבין ביי ואם כן המיתה היא

ערבות וערב אינו משלם תוך הזמן
ובודאי הוי מיתה בזמנה ולכן דיוק
שפיר כשם שהם תמימים כך
שנותיהן תמימות:

ופתח רבינו הקדוש ואמר כתיב
נודע בשערים בעלה (משלי ל')
דהנה ידוע ששונאי דוד אמרו
שנכשל חס ושלוש באיסור אשת
איש וכמו שאמרו חכמינו זכרונם
לברכה שאמרו לו הבא על אשת
איש מיתתו במאי? אבל באמת הן
אמרו רבותינו ז"ל ראוי היתה בת
שבע לדוד מששת ימי בראשית
(סנהדרין דף ק"ז) ואמרו כל
האומר דוד חטא אינו אלא טועה
(שבת דף נ"ה ויעוין בהקדמת הזוה"ק
חלק א' דף ח' ע"ב והכי מוכרח מאשר
הצטער דוד המלך עליו השלום אחרי כן
על הילד בחלותו והתפלל עליו שיחיה
בעוד שהנביאים התפללו על הממזר שלא
יחיה עיין שער המלך הלכות טומאת מת
בשם הילקוט והמעוות לא יוכל לתקון כל
זמן שהפסול בחיים ובכן מאשר התפלל
עליו דוד אחרי כן מוכרח דלא הוי פסול
כלל). והנה איתא (בשבת ל' ע"א)
כשביקש שלמה להכניס הארון
לבית קדשי הקדשים דבקו שערים
זה בזה וכו' כיון שאמר זכרה
לחסדי דוד מיד נענה באותה שעה
נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדירה
הרי שעל ידי השערים נודע שלא

חטא דוד וזהו שכתוב נודע
בשערים כלומר ע"י השערים נודע
שהיה באמת בעלה של בת שבע
כדין וכתורה ולא חטא כלל:

החידוש 128467

הרב אברהם בנימין קלוגר

וסיפר הגאון ר' אברהם בנימין
קלוגר זכר צדיק לברכה בנו של
מרן הגאון רבי שלמה קלוגר כי זה
שנים הרבה היה בלבוב והלך לקבל
פני ידידו הרב הגאון ר' אורי זאב
סאלאט ז"ל דיין ומורה צדק שם
וכאשר בא אל הרב הנ"ל אמר לו
שמחתי מאוד כי כבוד הדרת גאונו
בא היום הנה כי יש פה איש אחד
עשיר ועתיר נכסין אשר בא הנה
לדין תורה והוא הי' אצל מר
אביכם הרב הקדוש זצוק"ל בעת
אשר התוועד עם הרב הקדוש ר'
מאירל זכר צדיק לברכה ויספר
לכבוד הדרת גאונו מופת שהי' לו
מן הני קדושים הנ"ל. עוד הם
מדברים והאיש הנ"ל בא הביתה
ובשמעו כי הוא בן לאותו צדיק
הגאון הקדוש מוה"ר שלמה קלוגר
זצוק"ל נפל על צוואריו וישקוהו
ויחבקהו. ויאמר לו אספרה לכם
מופת מן אביכם ומן הרב הקדוש
רבי ר' מאירל זכר צדיק לברכה.
אנכי הייתי חוכר האקציז בכפר
פלוגי הסמוך לעיר פמאהרן. והנה
הערלים יושבי הספר היו תקיפים

ואלמים [בריונים] והיו גונבים את
האקציז ולא הרווחתי מאומה וכל
כספי אשר הוצאתי הלך תמס
[הפסדתי] ולא נשאר לי בלתי אם
גויתי.

בעת ההיא אשר אביכם התוועד
עם הר"ר מאירל הייתי בעיר
פמאהרן ושמעתי בבית המדרש
משוחחים ומדברים מעניין זה.
ובשמעי זאת חיש מהר רצתי
לביתי ואמרתי לאשתי כי רצוני
לנסוע לכפר אשר התוועדו
הצדיקים האלו ולשפוך לפניהם
מרי שיחי, אשתי הסכימה על זה
ונסעתי לשם. כבואי שמה מצאתי
אלפי אנשים עומדים אצל הבית
ואינם מניחים אותם ליכנס כי
הצדיקים הנ"ל סגרו עצמם בחדר
מיוחד ואין איש אתם. אנכי מרוב
שיחי דחקתי את עצמי בין ההמון
הרב עד אשר ניגשתי אל הדלת
ואחזתי במנעול הדלת. הגבאי
אשר עמד אצל הדלת, היטב חרה
לו ויחרפני באמרו הן רואה אתה
כי אנשים גבירים ורבנים עומדים
כאן מעמוד השחר ואינם יכולים
ליכנס ואתה תרהיב בנפשך עוז
לכנוס ובדברו הכה על ידי אשר
אחזה במנעול הדלת. ומגודל
ההכאות צעקתי "גוואלד" עד אשר
נשמע קולי להצדיקים הנ"ל

הראו לו מהשמים

אהבת שני צדיקי עולם אלו
התמידה כל ימי היותם עלי
אדמות שם, המגיד מבראד לא מש
מזכרון רבינו הקדוש ובתואר זה
קרא אותו גם כאשר נסע מרן
הגאון רבי שלמה קלוגר זכר צדיק
לברכה מבראד וקיבל הרבנות
בעיר בערזאן. באמרו מאיר רואה
כי ר' שלמה הוא מגיד בבראד ולא
רב בבערזאן ששם הוא רואה
שיהיה ר' פייוויש רב (ונתקיים בר'
פייוויש זרע זרעו כנודע). וכן היה
מיד בשבוע השני מדי בא הגאון
רבי שלמה קלוגר לבערזאן חלה¹²³⁴⁵⁶⁷
והיה מסוכן נפש לא עלינו וקיבל
עליו כי אם יחיהו ה' יחזור
לבראד כי בחליו הראו לו מן
השמיים שאין כאן מקומו וכן היה
שנתרפא הגרש"ק זכר צדיק
לברכה ושב לעיר בראד ושם
הרביץ תורה והפיץ מעיינותיו
חוצה כדברות רבינו הקדוש זכותו
יגן עלינו:

איצטלא דרבנן

והנה נודע כי מדרכו של רבינו
הקדוש היה לקנטר את אלו
הלובשים באיצטלא דרבנן אם לא

ויאמרו להגבאי שיניח להכנס
האיש אשר צעק גוואלד ובעל
כורחו עשה הגבאי כן.

כבואי החדרה וראיתי פני
הצדיקים שהיו יושבים ומשוחחים
בדברים העומדים ברומו של עולם
עמדתי כבול עץ ולא יכולתי לפתוח
פי לדבר דבר. אמר לי הר"ר מאירל
זכותו יגן עלינו מה מבוקשך.
ובשפתים נעות החילותי לספר את
כל צרותי ואמר הרב הקדוש ר'
מאירל אל אביכם הגאון הקדוש
זכר צדיק לברכה בזה הלשון
בראדער מגיד [המגיד מבראד]
נאמר שנינו ותקופתו על קצותם
כלומר התקופות שלו יהיה על
האקציו. ויאמרו שניהם כן אנכי
לא הבנתי דבריו ועמדתי שם עוד
ויאמר לי הרב רבי מאירל למה
תעמוד עוד הלא אמרתי לך
ותקופתו על קצותם. ואף שלא
הבנתי גם אז כוונת הדברים בכל
זאת הוכרחתי לילך משם ונסעתי
לביתי. וסיים האיש ההוא מה
אומר לכם יקירי מני אז נפל פחד
ומורא גדול על הערלים וחדלו
לגנוב את האקציו ומצבי הוטב
לאט לאט עד שכעת אני ב"ה עשיר
ועתיר נכסין והוני יעלה יותר מן
שלשים אלפים ר"כ (עשר עטרות):

זכר צדיק לברכה לנאדבורנא
ואמר לו הרב הקדוש ר' בערטשי
זכר צדיק לברכה למה יסע כבודו
ויטלטל עצמו בדרך ישב בביתו
נאווה קודש ויהיה לו כל צרכו.
וכאשר נסע הרב הקדוש מזידיטשוב
משם לפרעמישלין כבדו רבינו
מאוד ובשבת קודש בבוקר שאלו
רבינו מה מעשהו ומה פרנסתו
וחשב הרב הקדוש ר' אייזיקל זכר
צדיק לברכה בדעתו הן כתיב
ממצוא חפצך ודבר דבר ומיד
הרגיש רבינו ויאמר אמור עם
שאדט נישט [לי זה אינו מוזיק]
והשיבו כי הנגיד ר' דוד זלאטיס
הבטיח לו שישתדל עבורו איזה
התמנאות דיינות בעיר באלחוב.
אמר לו רבינו שוב לביתך
לזידיטשוב והיה רבי ואל תהי
דיין. אמר לו הרב הקדוש ר'
אייזיקל הן אמרו רבותינו ז"ל
פשוט נבילה בשוק ואל תצטרך
לבריות ואני מפרש בפשטות פשוט
איבעיות ושאלות בדיני נבילה
וטריפה רצונו לומר התמנה לדיין
מורה הוראה ואל תצטרך לבריות
שלא תהי רבי ותקח מעות מבריות
אמר לו רבינו הקדוש דע לך כי סוף
כל סוף תוכרח לקבל על עצמך עול
הרבנות דמשמיא מוקמי לך נסע
לביתך ותמצא שם אנשים מחכים
לבואך והנהג נשיאותך ברמה ומני

היו ראויים לכך גם בר אבהן
כשלא היה בר אוריין לא נשא פניו.
ופעם אחת אמר על לשון הכתוב
"תבן אין ניתן לעבדיך ולבנים
אומרים לנו עשו" בדרך צחות
כדרכו בקודש תבונה אין בהם
ולבנים ווייסע קאפטאנעס כדרך
רבייס [מעיל כדרך האדמור"ים]
אומרים עשו לנו. אבל מי שהרגיש
בו ברוח קדשו כי ראוי הוא לכך
וכי לאילנא רבא יתעביד אשר
בצלו יסתופפו אלפי בני ישראל
לשמוע ממנו דברי אלהים חיים
אותו כיבד מאוד קרבו וחיבבו
וחיזק אותו טרם שנתגלה בעולם
רוב קדושתו ומדריגתו. כמו רבינו
הקדוש המפורסם מוהר"ר יצחק
אייזיק מזידיטשוב זכותו יגן עלינו
שכנודע עסק בעבודתו הקדושה
בהסתר גדול ונדד מעיר לעיר ואך
מכיריו תמכו בידו לפרנס עצמו
ואנשי ביתו.

משחיר עצמו על דברי תורה

וכבר הזכרתי כי להרב הקדוש ר'
בערטשי מנאדבורנא זכר צדיק
לברכה היתה קופה מיוחדת בשביל
השווארצען יונגער מאנטשיק
[אברך שמשחיר עצמו על דברי
תורה] שכן קרה את הרב הקדוש
ר' אייזיקל בימי עלומיו. ופעם
אחת בא הרב הקדוש ר' אייזיקל

אז החל אורו של רבינו הקדוש
מזידיטשוב זכר צדיק לברכה
להתגלות:

ביום חתונתו

כן בא לפניו הרב הגאון הצדיק ר'
שלמה ממונקאטש זכר צדיק
לברכה לפני חתונתו להתברך ממנו
ועכבו רבינו אצלו יום החופה והיה
החתונה באיחור יום אחד. ומדי
היותו אצל רבינו הקדוש כבדו
בכוס קאווע ונתנו בידו והיתה
הקאווע רותחת ורבינו אמר לו
שתה שתה ובשתייתו נכוותה
לשונו ואז ברכו רבינו הקדוש כי
שום חוש מהחמשה חושים לא
יטרידהו מעבודת ה' וכן נתקיים
אצלו כמפורסם לכל אשר
הסתופפו בצלו. ולקח רבינו
הקדוש בידו המורה שעות שלו
ואמר להגאון הקדוש ר' שלמה זכר
צדיק לברכה זעהסט די דאס
זייגערל מען צי נעמט עס. מען
פיצט עס אויס. און מען שטעלט
עס צוריק צוזאמען. דאס איז די
כוונה פון תקיעה (פשוט). שברים
תרועה צו צו ברעכין. און דער נאך
ווידער א תקיעה (פשוט) גראדי
נאר ובהקהיל את הקהל אז מען
איז א מנהיג איבבר קהל תתקעו
ולא תריעו דארף מען ביי זיך זיין
גראד נישט אלץ צו בראכין

כאמרם ז"ל נהוג נשיאתך ברמה.
און מברויך צו הארווען ממתיק צו
זיין די דינים גראד און גלאט זיי
זאלין גאר נישט חל זיין. [הרואה
אתה את השעון מפרקים אותו
מצחצחים אותו ומרכיבים אותו
בחזרה זה הכוונה תקיעה (פשוט)
שברים לשבור אחר כך שוב תקיעה
(פשוט) אבל ובהקהיל את הקהל
אם אתה מנהיג קהל תתקעו ולא
תריעו, צריך להתיישב לא לשבור
את הקול כאמרם ז"ל נהוג
נשיאותך ברמה וצריך להתייגע
להמתיק שיהיו הדינים ישר וחלק
שבכלל לא יחולו] ונתן לו רבינו
הקדוש מתנת דרשה הספר הקדוש
תומר דבורה מהרמ"ק זכותו יגן
עלינו ואמר לו תומר (תאמר)
זאלסט זאגען דבורה. גוטע דבורים
וסמך אותו בשתי ידיו הטהורות
(פאר וכבוד):

רבינו רב שר שלום מבעלזא

ביחוד היתה הידידות בין רבינו
הקדוש ובין רב שר שלום הגאון
הקדוש מבעלזא זכותו יגן עלינו
ששלחו אחד לחבירו פריסות שלום
בכל עת ההזדמן. וסיפר הרב ר'
חיים בן הרב הצדיק ר' זיינוויל
מסטרעטין זכר צדיק לברכה
ששמע מפי החסיד ר' אלימלך
מטלוסט ז"ל שדרכו היה להיות

מדי שנה בשנה בבעלו על ראש השנה ואחר כך אצל רבינו בפרעמישליין והנה דרכו של הרב הקדוש מבעלו זכר צדיק לברכה היה לומר לפני תקיעת שופר דברי תורה ומוסר בהתלהבות עצומה ופעם אחת התחיל הרב הקדוש מבעלו לספר לפני תקיעת שופר נסי יציאת מצרים באמרו הפסוקים שכתוב בהם ששלח השם יתברך את משה לגאול את ישראל ופרעה ^{אוצר החכמה} שאל מי ומי ההולכים והשיב לו משה רבינו עליו השלום בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך (שמות י"ח) והשיב פרעה יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם וכו' עד כי קרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את ה' רק צאנכם ובקרכם יוצג גם טפכם ילך עמכם ויאמר משה גם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלהינו מיד התחיל ובירך לשמוע קול שופר ותקע והתפלל כדרכו בקודש ויהי לפלא ושום איש לא הבין כוונתו הקדושה מה ענין ספור זה ופסוקים אלו בראש השנה לפני תקיעת שופר בכל זאת החרישו ולא הרהיבו בנפשם לשאול פי קדשו:

והנה אחרי ראש השנה נסע ה' אלימלך הנ"ל כהרגלו לפרעמישליין לרבינו הקדוש. ומיד כאשר דרך על מפתן רבינו אמר לו רבינו אלימלך אמור לפני התורה שאמר הרב מבעלו לפני התקיעות. ויספר ה' אלימלך כי הרב הקדוש מבעלו קרא הפסוקים מענין יציאת מצרים שפרעה אמר מי ומי ההולכים וכו' וכי כל האנשים ששמעו דברות קדשו השתוממו באין מבין כוונתו הקדושה. והתחיל רבינו הקדוש להפליא את התורה של הרב מבעלו איך

שבחכמה עמוקה בקע רקיעים הסיר גזירות חמורות מישראל בהראותו בדבריו הקדושים לפני השם יתברך אבא איך כתוב בתורה שכל ישלוט בהם כל רעה ובראות רבינו הקדוש כי ה' אלימלך אינו מבין כלל מה הוא שח אמר לו הנה אפרש לך כוונת הרב מבעלו דע כי בשנה ההוא היה בראש השנה קטרוג גדול על ישראל רחמנא ליצלן והיתה גזירה על בני ישראל הקטנים אבל הרב מבעלו לא הסכים לזה כי המה יתגדלו ויעבדו את ה'. וחפצו לגזור כליה על בהמותיהם של ישראל.

וגם לזה לא הסכים כי ממנו נקח לעבוד את ה' כן המתיק הרב הקדוש מבעלו הדינים באמירת הפסוקים אלו בדרך וכוח בין פרעה הרשע הסיימ ובין משה רבינו עליו השלום צדיק הדור עד שהעביר רוע הגזירה גם מבהמות ישראל בסיימו כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלקינו. ודע כי לאשר לא כלל רב שר שלום העופות בדבריו הקדושים יהי בשנה זו מגיפה בעופות שמהם לא נתבטלה הגזירה. וכן היה שבאותה שנה היה חולי בין העופות ובשום אדם ובהמה לא נגעה חס ושלום:

קשרי רבינו עם שאר צדיקי הדור

והתקשר עצמו רבינו הקדוש עם כל צדיקי דורו ושלח להם כפעם בפעם מנות מזכרת ידידות ולסגולה כמו לרב הקדוש ר' מענדלי מרימנוב זכותו יגן עלינו שפעם אחת התחיל רגלו לכאוב שלח לו רבינו מאפה תנור (לעקיד) משלו וציווה שיאכל ממנו פרוסה בכל יום עד ערב פסח ותהי לו רפואה שלימה. וכדרכו בקודש אמר רבינו הקדוש בלשון הכתוב הללוהו בתוף ומחול רבשיע דער סוף איז דאך אז דו ביזט מוחל נו זיי זשע שוין מוחל דער סוף איז אז

מווערט געזונד נו זאל מען שוין געזונד זיין [בסוף אתה מוחל נו תמחל כבר, בסוף הרי מבריאם נו, שנהיה בריאים כבר]. וביחוד התקשר עצמו רבינו הקדוש עם אור ישראל קודש הקדשים רבינו הגדול ר' ישראל מרוזין זכותו יגן עלינו. עוד טרם שהכיר אותו פנים אל פנים מדי היותו מעבר לגבול ברוסיה דיבר עליו נפלאות. וכאשר הרגיש ברוח קדשו שהרב הקדוש מרוזין זכר צדיק לברכה הוא בצרה שמחמת עלילות נתפס במאסר הצטער עצמו רבינו מאוד וכד רחימתין הי' עזיזא אפותיא דמטתי הוי שכיב כל הזמן שהיה רבינו הקדוש מרוזין זכר צדיק לברכה בצער לא שכב עצמו במטתו כי אם על חודו של הקרש אשר בצדי המטה. והוא שהתקין לו להרב הקדוש מרוזין זכר צדיק לברכה איש שיעבירו הגבול מרוסיה לעסטרייך. והמעשה שהיה כך היה:

מקטני אמנה

בעיר סוטשאווה (שאטץ) שהיא כעת ברומעניען היה איש אחד ושמו היה נתן שמעון. והיה האיש ההוא בלתי זהיר במצות וגם בעל עבירה רחמנא ליצלן ובכלל מקטני אמנה אבל אשתו נסעה כפעם

בפעם לרבינו הקדוש וביקשה שיבטיח לה שיהי לה בנים אמר לה רבינו מפני מה לא בא בעלה אלי אמרה האמת שבעלה מאנשי הזמן ואינו מאמין בצדיקים אמר לה רבינו תאמרי לבעלך שיבא אלי ותני לו ^{אמר החכמה} הסימן שעשה איזה מעשה בגאלאץ באותו יום ובאותו מקום. האשה נסעה לביתה ואחרי עבור איזה ימים בא בעלה מגאלאץ והציקה לו שיסע לרבינו לפרעמישליין ופער פיו בשחוק על שאלתה. אז אמרה לו דע שכבר הייתי אצל הצדיק והוא ציווה שתבוא בעצמך וסימן שבאותו יום ובאותו מקום עשית אותה מעשה בגאלאץ. כשמוע בעלה אלו הדברים אחזתו רעדה ונתלבנו פניו ביודעו ששום ילוד אשה לא ידע מזה והתחיל לחשוב איך ליסע כי התבייש מרעיו אנשי הזמן. אז שכר עגלה ואמר שנוסע ללבוב ובא לפרעמישליין לפני רבינו ונתן לו שלום. שאל אותו רבינו מאין אתה אמר לו משאטץ. שוב שאל אותו מה אתה עושה פה אמר באתי לרבי שיחי אמר לו רבינו הלא אמרת שאתה נוסע ללבוב לזאת תסע לביתך ותשכור עגלה לפרעמישליין ותאמר לכל שאתה נוסע לר' מאירל והוכרח לעשות כן ובא שנית לפני רבינו הקדוש.

וכאשר הציע לפניו בקשתו התחיל רבינו לצעוק בקול גדול עתה באת אל מאיר הלא משוקע אתה בעוונות ופשעים עד למעלה ראש זכור מה עשית ביום זה עשית עבירה זו ובלילה עבירה זו ופרט לפניו כל מה שעשה כאלו היה עומד שם. התחיל נתן שמעון לבכות ואמר הנני רוצה לעשות תשובה ויאמר לי רבינו הקדוש דרכי התשובה למעני לתקן עוונותי המרובים. אז אמר לו רבינו דע נתן שמעון אתה הנך דר אצל הגבול והנך מכיר ויודע כל השבילים מהתם להכא להעביר הגבול תדע שיבא א יוד א יוד (וצעק בקול גדול א יוד) הקדוש מרוזין דער גרויסער דודיטש ישב בבית האסורים ומאיר ישב על חודו של המטה מאיר כבר שבר כל עצמותיו ועתה הנה באה העת שצריכים להציל אותו צדיק ונצרך איש שידע להעבירו הגבול ועל כן קבל עליך עבודה קדושה זו ובנשאך אותו גוף קדוש יהי לך תקון לגופך ונשמתך. בשמחה קיבל עליו נתן שמעון עבודה זו והעביר את רבינו הקדוש מרוזין את הגבול וכנודע הבטיח לו הרב הקדוש מרוזין באמצע הדרך עוה"ב. ואחר כך חזר לפרעמישליין לאמר לרבינו הקדוש כי עשה שליחותו. וישאלהו

כיון שאני נוסע בעגלה הרתומה אך
סוס אחד יודע אני שלא יוכל
להוציא העגלה מבוץ וטיט. ובהכרח
זהיר אני שלא תשקע בהם עגלתי:

דרך המלך

וכאשר היה רבינו הקדוש מרוזין
אחר כך בצער כי מלכות רוסיא
דרשה ממלכות עסטרייך שתשלח
אותו בחזרה לרוסיא והדבר בא
לפני הנציבות הראשית בווינא
שעליהם היה להכריע בדבר אם
לעשות רצון ממלכה גדולה
שבשכונתה או כרצון המשתדלים
בעד רבינו הקדוש מרוזין זכותו
יגן עלינו בא פעם אחת לפני רבינו
הקדוש מפרעמישליין איש אחד
משטשעריץ שהיה חשוד בנים לא
עלינו ונסע תמיד לרבינו והבטיחו
שיהי' לו בנים. ובאותו זמן בא
האיש ההוא לשבות אצל רבינו
עוד פעם אחת לאחר השבת אמר
לו רבינו הקדוש הנני שולח אותך
לסאדיגורא להצדיק מרוזין ושם
יהי' לך ישועה ופתח את התיבה
משלחנו ולקח משם מפתח אחד
ופתח הארגז ולקח משם חלה
אחת מיי"ב חלות שלו ואמר
להאיש ההוא הנני נותן לך סימן
שתהיה נאמן לצדיק מרוזין תתן
לו החלה הזאת ותאמר שהיא
מיי"ב חלות שלי. ואחר כך אמר

רבינו מה עשה הרוזינער מדי העברת
אותו. אמר נתן שמעון היה מנגן שיר
למעלות אשא עיני אל ההרים מאין
יבא עזרי עזרי מעם ה' עושה שמים
וארץ. ויאמר רבינו אמת כן היה.
ויספר לו נתן שמעון שהרב הקדוש
מרוזין זכר צדיק לברכה הבטיח
לו עוה"ב אמרו לו רבינו הקדוש
אם הבטיח לך הרוזינער דער
גרויסער דוידיטש בטח יהי' לך
עוה"ב ונעשה האיש בעל תשובה
גדול:

זהיר שלא להכנס לבוץ

כבא הרב הקדוש מרוזין זכר צדיק
לברכה לגאליציען נסע ללבוב
במרכבתו הרתומה לארבעה
סוסים ונח באכסניה שבכפר
דעמביני על דרך המוביל ללבוב
שמה בא רבינו הקדוש לקבל פניו.
והנה רבינו נסע כדרכו בעגלה
פשוטה הרתומה לסוס אחד
ובבואו אמר לו הרב הקדוש מרוזין
מאין אתם ומה מעשיכם השיב לו
רבינו אני מפרעמישליין והנני גבאי
צדקה מקבץ כסף ומחלק לעניים.
אמר לו הרב הקדוש מרוזין אני
נוסע עם עגלה רתומה לארבעה
סוסים בכדי שאם תבא העגלה
בבוץ וטיט יוכלו להוציאה מהר
ואתם למה אתם נוסעים בעגלה
הרתומה לסוס אחד. השיב רבינו

להאיש ההוא הנני נותן לך עוד סימן שתאמר לצדיק מרוזין שהוא הולך בדרך המלך ואני הולך במסילה ואחר כך מגיעים אנחנו אל מקום אחד. וכאשר חפץ האיש ללכת אמר לו רבינו הקדוש אתן לך עוד סימן זה ארבעה עשר שנים שאתה נוסע אלי יש לך אצלי חזקה שבכל פעם שתשבות אצלי אתה מנגן בשבת הזמר יום זה מכובד לזאת הנני מזהיר אותך אשר מיד מדי בואך להצדיק מרוזין באיזה יום שיהי גם באמצע השבוע תנגן לפניו כל הזמר יום זה מכובד:

ונסע האיש ההוא לסאדיגורא ובא שמה באמצע השבוע תיכף אמר להגבאים שיש לו שליחות להרב הקדוש זכר צדיק לברכה מרבינו ר' מאיר מפרעמישליין. בשמעם שמחו על זה כי ביום ההוא הי' הרב הקדוש מרוזין בצער על שלא הוכרע עוד לטובה בקשתו להשאר בעסטרייך כשמעם שבא איש עם שליחות מהרב הקדוש מפרעמישליין ידעו כי תהי' לו למשיב נפש והניחוהו מיד לכנוס וגם המקורבים נכנסו כולם לחדר הרב לשמוע השליחות. וכאשר הגיש האיש ונתן שלום להרב הקדוש מרוזין אמר מורי הרבי ר'

מאיר'ל מפרעמישליין שלח אותי אליכם שתבטיחו לי בנים ושלח לכם סימן חלה אחת מיי"ב חלות שלו. מיד פתח הרב הקדוש מרוזין תיבה שהיתה בשלחנו ולקח משם מפתח ופתח הארגז שהיה בחדרו והניח החלה בארגז. אחר כך אמר האיש עוד סימן שלח מורי שהוא כי הוא הולך במסילה ואתם בדרך המלך ואחר כך שניכם מגיעים למקום אחד, ועוד סימן שלח והתחיל לנגן בקול רם זמר יום זה מכובד מכל ימים עד שסיים. כל העומדים התחילו בשחוק כי היה מגוחך בעיניהם שבאמצע השבוע יזמר איש יום זה מכובד. ופני הרב הקדוש מרוזין זכר צדיק לברכה האירו ואמר להאיש השליח איני יודע מה הוא רוצה ממני ולמה שולח אלי סעו לביתכם לשלום כי כבר נושעתם. ובאותו יום נגמר בווינה שיוכל הרב הקדוש מרוזין להשאר באוסטריה כרצון רבינו וזאת היתה כבודת אותו היום. והאיש שב לביתו ונושע בבנים ובכל טוב:

צדקתו עומדת לעד

כך היתה אהבתם תקועה בלבבם והיו בקישור תמידי כל ימי חייהם עלי אדמות. כל אחד מצדיקי הדור אלו עבד עבודה תמה על פי דרכו

לו מעות לקנות סוס ורכב. ויאמר רבינו לאשה הנצבת לפניו בין אהער האסט די געפיהרט אוער האט געטראגען [עד היום את הנהגת והוא סחב] עתה תנו לו מעות לקנות סוס ורכב וועט ער פיהרען און די וועסט טראגען. [והוא ינהג ואת תסחבין] האשה מלאה אחרי דבריו הקדושים ונפקדה בזרע של קיימא כאשר הבטיח לה. כן נודעים הרבה דברים נפלאים שנתקיימו ברכותיו של אותו צדיק והוא רבינו הקדוש לא נהנה ממעשי ניסים כי כל אשר קיבל מהמבקשים חלק לצדקה וכאמרו לרבינו הקדוש מרוזין זכותו יגן עלינו גבאי צדקה אני מקבץ כסף ומחלק לעניים:

משהו חמץ בפסח

ועוד במצוה אחת הפליג רבינו מאוד בזהירותה. חומרות שאין לשער ואין להעריך החמיר על עצמו בזהירותו ממשהו חמץ בפסח. הנה נודעו דברי מרן האריז"ל שמי שנזהר ממשהו חמץ אין חטא בא על ידו שמקורו בזהר הקדוש פרשת כי תצא רפ"ב ע"ב ברעיא מהימנא מאן דנטיר לון מחמץ ושאר גופיי נטיר מיצר הרע לתתא ונשמתא לעילא ואיתמר ב" לא יגורך רע בגין דהא אתעביד

ושורש נשמתו. וכבר הזכרתי דברת קדשו של רבינו שאמר מה ביני לבין הרב מרוזין עליו נאמר הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד אף כי הון ועושר בביתו עם כל זה צדקתו עומדת לעד אבל עלי מאיר נאמר פזר נתן לאביונים וצדקתו עומדת לעד כי במדת הצדקה הפליג מאוד מאוד וכל אשר לו פזר לעניים. וגם כבא אליו איש עשיר בבקשה מיד אמר לו תן לפלוני ופלוני סכום שקצב ותהי' לך ישועה:

פוקד עקרות

פעם אחת באה לפניו אשה אחת עקרה בבקשתה שיתפלל רבינו עלי שתפקד בזרע של קיימא ואמרה לו רבי איך פיר נאך סדר נשים [אני עדיין מקיימת סדר נשים] ויש לי תקנה להבנות. אדהכי אתא האי גברא נושא סבל זקן ויבך לפני רבינו היות כי בימי נעוריו בהיות כחו במתניו הי' נושא כל המשאות על כתפו ומזה הי' מרויח כדי פרנסתו ועתה לעת זקנתו כשל כח הסבל לשאת משאות וע"כ הוא בעוני גדול רחמנא ליצלן ואם היה לו סוס ורכב שיוכל להעמיס כל המשאות על העגלה היה יכול להרויח ולפרנס בני ביתו אבל הוא עני ואין

גופי קודש ונשמתיו קודש קדשים ואיתמר ביצה"ר וכל זר לא יאכל קודש (ויקרא כ"ב) והזר הקרב יומת (במדבר א') עד כאן לשונו. וקיים בזה רבינו מצות שאל אביך ויגדך זקנך ויאמרו לך כי כן השיבו מן שמיא ^{לזקנינו רבינו הקדוש ר' יעקב ממרויש} זכר צדיק לברכה מבעלי התוספות מצוות חמץ הרי היא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל כולם וקבלוה עליהם באהבה ובחיבה ובריעות והחמירו בכללי ופרטיי הלא תראה שהחמיר בה הכתוב בבל יראה ובל ימצא משא"כ בשארי איסורים שבתורה חוץ מעבודה זרה שכתוב בה לא תביא תועבה אל ביתך וכל המאריך בדקדוקיהם מאריכין לו ימיו ושנותיו עד כאן לשון התשובה לרבינו יעקב ממרויש ראש משפחת רבינו הקדוש וכן הפליגו אבותיו בזהירות מצוה זו המה הרב הקדוש ר' מאיר הגדול ובנו הרב הקדוש ר' ארון ארי' זכר צדיק לברכה ובמדת אבותיו הקדושים דבקה נפשו של רבינו ותהי לפלא זהירותו המופלגת ממה שהו חמץ.

הנהגותיו המיוחדות בפסח

בערב פסח הפקיר כל כלי החמץ שהשתמשו בהם כל השנה. לא

מכר הכלים כי אם הוציאו לחוץ כל הקדירות הקערות הכפות וכל כלי התשמיש והניחם הפקר ממש ואנשי המקום לקחו להם מהם ככל אשר בחרו ורבינו קנה לפסח כלים חדשים שבהם השתמשו גם לאחר הפסח כל ימות השנה עד הפסח הבא שהפקיר גם אותם ככה עשה מדי שנה בשנה. כל באי ביתו במשך כל ימי החג הוכרחו להיות מלובשים בבגדים חדשים שלא השתמשו בהם בימות השנה. גם הנכרים שבאו לחטוב עצים לפסח ציווה ללבוש בגדים חדשים גם קרדום חדש נתן לכל אחד. הכירה היתה בימי הפסח בחוץ לא חפץ להשתמש בשום הכשר כירה פן לא יהיי הכשירו כתשמישו ולכן חפרו בחצרו בור בקרקע בתולה ושם הדליקו אש ועליו ערכו הקדירות עם תבשילי פסח. וגם אחרי הפסח לא בא שום דבר חמץ לבית רבינו הקדוש עד שבועות. גם החלות לשבת נאפו מקמח של מצות אפויות. כאלו וכאלו חומרות נפלאות להזהר ממה שהו חמץ בהא איתעביד גופי קודש ונשמתו קודש הקדשים כדברי הזהר הקדוש:

קדושה מביאה לידי רוח

הקודש

וכיון דאיתעביד גופי קודש ^{אוצר החכמה} ונשמתי קודש הקדשים הן כבר אמרו רבותינו הקדושים כי **קדושה מביאה לידי רוח הקודש** (עבודה זרה דף כ' ע"ב) ובכן לא נפלאה היא אשר אבותינו ספרו לנו מרוח קדשו של רבינו שנגלה לכל באי ביתו שממש כל סתום לא עממוהו ודבר אלהים אמת לא זו מפיו. ונתקיים בו אשר אמרו חכמינו זכרונם לברכה כי גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת (סנהדרין דף צ"ג ראש ע"א) דאלו מלאכים אינם יודעים מחשבה שבלב (כמבואר בזה"ק פ' וירא דף ק"א ע"ב ועיין בנצוצי אורות על הגליון שם ובבאורי הגר"א מוילנא לאורח חיים סוף סימן ק"א והגהות הגאון הרב צבי חיות לשבת י"ב ע"ב מה שהביא מאלי' רבא) ואלו רבינו היה מרגיש במחשבת כל איש שבא לפניו והרהורי לבו ופעם אחת בא לפניו הרב הגביר החר"ף ר' אהרן דאהל מפרעמישלא שהיה מתנגד גדול אך היה לו שותף במסחרו שהיה נוסע תמיד לרבינו לפרעמישליין. ופעם אחת עמד מסחרם במצב רע אמר לו השותף לר' אהרן שמע לעצתי נסעה ונלכה עד איש האלקים הרב

רבי מאיר ויאמר לו ר' אהרן מה בצע כי נסע אליו ומה נוכל לקבל ממנו הוא אינו יודע יותר רק להעלות עשן במקטרתו ולשאוף אבק הטאבאק אל נחיריו ולשתות יי"ש. אך השותף הנ"ל לא הרפה ממנו ויפצר בו מאוד ויעתר אליו ויסעו שניהם יחדיו לפרעמישליין. וכאשר אך דרכו רגלם על מפתן בית רבינו הקדוש אמר להם בזה הלשון מאיר אינו נותן שלום מאיר אוהב להעלות עשן ולשאוף אבק טאבאק ולשתות יי"ש ולא נתן להם שלום. אחר כך קרא אותם אליו ויאמר לו בדין לא הייתי צריך לתת לו שלום רק חס אני על תורתו כי הוא לומד תורה לשמה. ואז ראה ר' אהרן כי רוח אלקים בקרבו ומני אז דבקה נפש ר' אהרן ברבינו (עשר עטרות):

הגאון הרב יוסף שאול נתנזון

ופעם אחת עבר דרך פרעמישליין מרן הגאון המפורסם מוהר"ר יוסף שאול נתנזון זכר צדיק לברכה שבעודו אברך סמוך על שלחן חותנו בלבוב נסע דרך פרעמישליין לבערזאן לקיים מצות כיבוד אביו הגאון מוריני ורבינו הרב רבי ארי' לייבוש נאטינזאהן זכר צדיק לברכה מחבר ספר בית

אל שדר בבערזאן. וכאשר כבר שמע הגאון ר' יוסף שאול זכר צדיק לברכה שמע רבינו הקדוש שספרו לו אנשי אמונים מרוח הקודש גלוי שנראה אצלו כל שעה. חפץ לסור אליו לתהות על קנקנו ובבואו לחדרו מצא את רבינו הקדוש יושב אצל שלחנו הטהור ושום ספר לא היה פתוח לפניו. מיד הרהר רבינו הגאון ר' יוסף שאול זכר צדיק לברכה שהיה מתמיד גדול בלמודו ולא הלך ד' אמות בלא תורה איך יתכן שאיש שיושב בטל מבלי לעסוק בתורה יזכה לרוח הקודש, וכאשר ניגש אליו ונתן לו שלום אמר הרב הקדוש ר' מאיר אליו יונגערמאן איהר זענט דער מחבר פונים מפרשי הים [אברך, האם אתה המחבר של ספר מפרשי הים] אבקשהו שיאמר לי פירוש דברי חכמינו ז"ל בגמרא (ברכות דף י"ט) אם ראית תלמיד חכם שעבר עבירה אל תהרהר אחריו כו' שמא עשה תשובה והקשו שמא עשה תשובה ס"ד ותרצו אלא וודאי עשה תשובה שזה יפלא אחרי שאיירי בתלמיד חכם שהוא בטח ירא ה' איך יצויר שאדם כזה אשר חכמינו זכרונם לברכה הקדושים קראוהו תלמיד חכם יעבור חס ושלום עבירה ובפרט

בפרהסיא שצריך להמלצה שבוודאי עשה תשובה. ועל אתר לא היה ביד מרן הגאון ר' יוסף שאול זכר צדיק לברכה מה להשיב:

פתח רבינו ואמר מאיר יגד לכבודו תירוץ הגון. באמת תלמיד חכם אמיתי לא יעשה עבירה רק יצויר שתראה את התלמיד חכם כשאינו עוסק בתורה והרי בעיניך הוא עובר עבירה אחרי שיושב בטל בלי תורה. ועל זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה אל תהרהר אחריו כי בוודאי עשה תשובה הכוונה שרבינו החוזה מלובלין זכותו יגן עלינו בעת פתחו הגמרא ללמוד אמר מקודם רבש"ע אפשר כתוב עלי חס ושלום מה לך לספר חוקי הנני מקבל עלי לעשות תשובה מעתה וכן עשה בכל פעם קודם שישב ללמוד. והנה לרבינו מלובלין היה די רק הרהור תשובה אבל לאיש כמוני אינו די בהרהור תשובה בלבד רק צריך אני לזה זמן רב לצמצם מחשבתי לקבל עלי עול מלכות שמים קודם הלימוד. וזהו כוונת חכמינו זכרונם לברכה אם ראיתי תלמיד חכם שעבר עבירה דהיינו שנתבטל מדברי תורה אל תהרהר אחריו דשמא עשה אז תשובה וסיימו חכמינו ז"ל שמא

סלקא דעתך אלא ודאי עשה תשובה קודם לימודו (דעת זקנים) וסיפר הגאון ר' יוסף שאול זכר צדיק לברכה שאחרי כן שאל בעצתו להיות שמציעים לפניו רבנות בעיירה קטנה אחת אם לקבל אותה. ענה רבינו ואמר שיחכה בלבוב לאשר אויף אייך יונגערמאן ווארט א גרויס רבנות [עליך אברך מחכה רבנות גדולה] וכן היה שבזמן קצר אחרי כן נתקבל הגאון ר' יוסף שאול זכר צדיק לברכה לאב בית דין דקהילת לבוב. כן נודע שם קדשו של רבינו בכל שדרות עם ישראל כלאנשים פשוטים כלחסידיים ואנשי מעשה וכן לגדולי התורה וההוראה וידעו כל ישראל כי נאמן דבר ה' בפיו ומדבריו לא ישוב דבר ריקם:

נסתלקה רוח הקודש מישראל

פעם אחת שאל איש אחד את רבינו הן אמרו חכמינו זכרונם לברכה משמתו חגי זכרי מלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל (סוטה מ"ח) ועתה ראה ראינו כי רבינו מגיד עתידות ורוח קדשו מצוי אצלו בכל עת שידבר. השיב רבינו הקדוש הנה כתיב וישלח יעקב מלאכים ופירש רש"י ז"ל מלאכים ממש ולכאורה קשה האם חסרו ליעקב עבדים ומשרתים עד

שהוכרח להטריח מלאכים בשבילו. אמנם ידוע כי מכל מצוה שאדם עושה נברא ממנו מלאך כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה באבות העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד וכתבו הספרים הקדושים שזה הוא המלאך הנברא מעשיות המצוה ואלו המלאכים המה באמת מעשי ידיהם של הצדיקים והם עומדים על הפקודים לשמוע בקול דבריו של הצדיק ולעשות ככל אשר יצוה עליהם ואותן המלאכים שלח יעקב אשר הוא עשאו ויכוננם במעשי צדקותיו. וסיים רבינו גם אצלי עומדים תמיד המלאכים שנבראו ממעשי והם אומרים לי כל דבר וחש עתידות למו (וכדברי רבינו הקדוש מבואר בשער היחודים להאריז"ל פ"ב דף ב' ע"ב וע"ד עיי"ש):

אם אין קמח אין תורה

פעם אחת בא לפני רבינו אדם אחד ובכה לפניו כי הוא מחוסר פרנסה, לא עלינו, התחיל רבינו לדרוש ממנו על התנהגותו אם הוא קובע עתים לתורה, ויען האיש כי אין דעתו מיושבת ללמוד לאשר הוא מחוסר פרנסה, לא עלינו. אמר לו רבינו הן אמרו חכמינו זכרונם לברכה (אבות פ"ג) אם אין תורה

אין קמח וכיון שמתבטל אתה מדברי תורה פרנסתך מסתלקת ^{לפי החכמה} השיב האיש הן כמו כן אמרו חכמינו זכרונם לברכה אם אין קמח אין תורה וכיון שאין לי פרנסה איני יכול ללמוד. בינתיים בא להיכל קדשו של רבינו הגאון המפורסם מוהר"ר יואל אשכנזי זכר צדיק לברכה האב בית דין דקהילת זלוטשוב ומיד כשנגש לקבל שלום אמר לו רבינו הלכה כדברי מאן. ולא ידע הגאון ר' יואל זכר צדיק לברכה כוונת רבינו. פתח רבינו ואמר הן פליגי ר' מאיר ור' יוסי אי תפוס לשון ראשון או תפוס לשון אחרון (נדרים כ"ו ע"א) ומעתה מאיר שואל הלכה כמאן. אמר הגאון ר' יואל זכר צדיק לברכה בכל מקום הלכה כר' יוסי דנימוקו עמו. אמר לו רבינו לאיש שבא בבקשתו השומע אתה גם הרב מזלוטשוב אומר שאתה תתחיל ללמוד וה' יזמין לך פרנסתך כי ר' יוסי הוא האומר הכל הולך אחרי החתום והן סיימו במשנה שם באם אין תורה אין קמח. והתחיל האיש לבכות ולהציע לפני רבינו מצבו איך שאין לו אפילו פת חריבה למענו ולבני ביתו ואין ביכלתו לצמצם מחשבתו לעיין באיזה ספר מחמת רוב הדאגה. נענה רבינו ואמר

לגאון ר' יואל זכר צדיק לברכה אבל לא אמרו בתוספות (תמורה כ"ו ריש עמוד א') שכל שאין הסיפא סותרת לרישא ויכולים לפרש הסיפא שתה"י כמו הרישא אז גם ר' יוסי מודה לר' מאיר שתפוס לשון ראשון. ויען הגאון ר' יואל זכר צדיק לברכה ויאמר כן. אמר רבינו אם כן מאיר יפרש ותה"י הלכה כר' מאיר שהאיש ההוא יושע תיכף ומיד. שאמרו חכמינו זכרונם לברכה אם אין קמח אם אין פרנסה חס ושלום בוודאי שאין תורה אין אדם יכול ללמוד התורה הקדושה שנצרך לזה הרחבת הדעת. וכיון שכן רבש"ע אם אין תורה אם רואה אתה שאין תורה שיהודיך הקדושים אין לומדים תורתך זהו לא מרוע לבב חס ושלום כי אם בשביל שאין קמח תן להם פרנסה וילמדו תורתך הקדושה:

כי יצפנני בסוכו

פעם אחת היתה שנת מגיפה רחמנא ליצלן וביחוד בעיר טיסמניץ רבו המתים במגיפה ובא לפני רבינו הרב החסיד ר"מ קאנער ז"ל אמר לו רבינו כי ידור עם כל בני ביתו בסוכה דכתיב (תהלים כ"ז) כי יצפנני בסוכו ביום רעה יסתירנו בסתר אהלו וגו' (ספר

מעשה יחיאל מהגאון החסיד
מניזנוב זכר צדיק לברכה):

מתנגד לדרך החסידות

מחסידי המובהקים של רבינו הקדוש היה החסיד המפורסם ר' בצלאל מלבוב זכר צדיק לברכה והיה לו אח הוא הרב ר' ליפא זכר צדיק לברכה שהיה מתנגד לדרך החסידות וכלתה נפש אחיו הר' בצלאל לקרבו לחסידות. פעם אחת הציעו לפני ר' בצלאל שידוך עבור בתו מפרעמישלין בחור בר אוריין. בקש ר' בצלאל את אחיו ר' ליפא ^{אוצר החכמה} שיסע עמו לפרעמישלין לבחון את החתן המדובר לו. אמר לו ר' ליפא שיסע עמו רק באופן שלא יוליך אותי להר"ר מאירל. ויהי בבואם לפרעמישלין הלך הר' בצלאל מיד לרבינו הקדוש ושאל בעצתו על דבר השידוך שהציעו לפניו אמר לו רבינו שאל יעשה שידוך זה ולא הוצרך עוד לבחון החתן אחרי שכבר הסכים בדעתו שאל ישדך בתו לו אבל לאשר ר' בצלאל חפץ לשבות אצל רבינו לא אמר לאחיו ר' ליפא כי כבר הסיח דעתו משידוך זה למען השהותו עוד בפרעמישלין. ור' ליפא ישב באכסניא שלו ולמד בשקידה כדרכו ויחכה עד אשר יקראו לו לנסות הבחור:

ובערב שבת שלח רבינו הקדוש את משמשו ארי' ויאמר לו לך להאכסניא שר' בצלאל מתאכסן שם ואמור לאחיו שבא עמו שיבא כעת לקבל שלום. וילך המשמש ויגד לר' ליפא דברי רבינו. ויאמר ר' ליפא אלך לקבל שלום אבל אין רצוני לשבות אצלו כי אם כשיהיה בעזרתי בדבר התאמצותי בלבוב בכל ערב שבת לגרש הנשים היושבות בשוק מוכרות פירות ולחמים לבל יאחרו הדלקת נרות שבת בזמנו ולכן יפקוד על אנשי שלומו בלבוב שיסייעו בידיו לגרשן בחזקה. וכבואו לפני רבינו הציע לפניו דבר זה ויען לו רבינו הקדוש הנה מצינו בתורה בפרשת בשלח בפרק י"ז כאשר צעק משה עוד מעט וסקלוני לא אמר לו ה' צא הלחם נגדם רק אמר עבור לפני העם גוי וכן מצינו בפרשת ויחי שאמר יעקב אבינו עליו השלום אשר לקחתי גוי בחרבי ובקשתי ותרגום אונקלוס בצלותי ובבעותי אמור מעתה כי המלחמה לא תפעול מאומה אך התפילה לאל בורא עולם בזה הלשון רבש"ע אני הולך לעשות רצונך אתה תהא בעזרתי למען כבודך, ויהיו כולם מקשיבים לקולכם. ואם תלחמו נגדם יוכל להיות חס ושלום חילול השם אם יעמדו כנגד ויצליח

לברכה המכתב הזה הוא ביד הרב
החסיד מורינו ורבינו הרב רבי
משה אהרן קאווע נ"י ובטובו נתן
לי להעתיקו וזה לשונו הטהור של
רבינו:

מכתב רבינו מכתב יד קדשו

בעזרת ה' יתברך ה' ברחמיו ישפות
חיים ושלום להרב החשוב כבוד
הרב החריף ובקי המפורסם בדור
ומוכתר בכסא הרבנות בעיר ואם
בישראל כש"ת מוהר"ר שמחה נתן
אב בית דין דקהילת לבוב ואגפיו:
הנה אשר הוד מעלת כבוד תורתו
הקדושה מבקש. הרבה מזה לדבר.
ויעיינו מר מעלת כבוד תורתו
הקדושה באלשיך הקדוש בסגנון
אשר אלישע הנביא לא דיבר רק
עם אשה אחת וד"ל. וכזה כתבתי
להרב המגיד הגאון דקהילת בראד
גם כן אשר ביקש עבור ענין כזה.
וגם הרב מזבאריז כתב אלי
מליצה. והשבתי להם, אמרו אלא
מאי אלישע דיבר. והשבתי שיעיינו
שם. רק זאת מסרתי איזה דברים
למוכ"ז והי' רוב שלום. ואך
מבוקשי אשר יתחזקו בעבודת
השם יתברך לצורך הכלל ופרט כי
השעה צריכה לכך. וידרוש בשלום
כל הנכבדים. וחזקו ואמצו (כאן
נטשטשו מלות אחדות) כי עיקר
הכל יראת ה' היא אוצרו. יתברך

מעשה שטן. הדברים נכנסו ללב ר'
ליפא זנתדבק ברבינו כל ימי חייו
(ספורי יעקב):

אנשים ונשים בערבוביה

ורבינו הקדוש היה מוסיף והולך
בעבודתו הקדושה בהתבודדות
ודבקות ה' והעם מרבים לבוא
והוכרחו לפעמים לחכות שבועות
שלמים עד שזכו לגשת אל הקודש.
ופעם אחת בא חסיד אחד לקבל
מרבינו ברכת פרידה טרם נסעו
לארץ הקודש וירא שבאכסדרה
שבבית רבינו עומדות הרבה נשים
אשר צבאו על פתח אהלו וגם
אנשים הרבה נדחקו לבוא לפני
רבינו. וסיפר החסיד לרבינו כי
לפני פתח חדרו עומדים אנשים
ונשים בערבוביה. ויתן רבינו צו
שלא ליתן יותר לבא לפניו שום
אשה ומני אז לא באה עוד שום
אשה להציע בעצמה בקשתה לפני
רבינו כי אם הוכרחו הנשים
לשלוח בקשותיהן ע"י בעליהן או
מכיריהן. נשים חשובות וחסידות
מגדולי היחס השתדלו שתנתן להן
רשות לגשת בעצמן אל הקודש
אבל רבינו לא הסכים עוד לצאת
מגדרו מהרבה טעמים כמוסים
עמו. ובענין זה יש מכתב מיד קדשו
שכתב לגאון המפורסם מוהר"ר
שמחה נתן עלינבערג זכר צדיק

מאד"ה (מאדון השלום) ומנאי
השפל באמת הק' מאיר בהמנוח
זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא:

כתלמידו של אליהו

כמה רב כחו של רבינו הקדוש
המאיר באור תורתו וקדושתו
שהבהיקו פניו כפני מלאך אלהים
וזכה לכמה מדריגות רמות
ונשגבות עד שהתדבק במדת
תלמידו הגדול של אליהו שנאצל
לו פי שנים מרוח רבו וכמבואר
בספר הגלגולים מהאריז"ל פרק
ל"ה שאלישע זכה לקירון פנים
מש"ע נהורין (יעוין בעץ חיים שער
א"א פרק טו' ושער הסליחות פרק
ח' ובאור החיים הקדוש פרשת
ואתחנן פרק ד' פס' ל"ט) ולכן
אמרו רז"ל כמו שהביא מרן
האלשיך הקדוש (שהזכיר רבינו)
במלכים ב' ד' שכל שאר נשים
שהיו מסתכלות בו נבהלו
מבהיקות אור פניו ועוד הביא שם
מרבתינו ז"ל שכל אשה שהיתה
רואה אותו היתה מתה וכו' עיין
בדבריו הקדושים ומקור מקומו
טהור שזה מבואר בפירקא דר'
אליעזר (פרק ל"ג) ובילקוט שמעוני
(מלכים ב' ויהי היום ויעבור
אלישע גוי') ר' יהושע בן קרחה
אומר מכח הצדקה המתים עתידין
להחיות בא וראה מאלישע בן שפט

שלא היתה אשה יכולה להסתכל
בפניו שלא תמות והיה מהלך מהר
אל הר וממערה למערה וכו'.
ומספר הגלגולים שם נראה שלכן
היה אלישע מתחבא בהרים שלא
יסתכלו בו בקירון פניו. הנה מעין
דוגמא של מעלה רבינו הקדוש
המפורסם בצדקת פזרוננו היה
זמנים הרבה בהתבודדות גמורה
שלא ראה שום בן אדם ולא נתן
לשום איש לבא לחדרו ודרך
הכותל היה משיב לאנשים שונים
(יעוין במרגניתא דר' מאיר
בלקוטים לתענית כ"ד):

מרפא מצרעת

והביא בספר שיחות צדיקים כי
בעוד שבאו נשים בבקשותיהן לפני
רבינו הקדוש נסעה אשה עשירה
לפרעמישליין ובאה לפני רבינו
בבכ"י גדולה כי נצטרעת רחמנא
ליצלן וכבר היתה אצל הרבה
רופאים ואין מושיע לה. אמר לה
רבינו מדוע תפרת בשבת. ונבהלה
האשה ותשתומם. אמר רבינו.
מאיר אינו אומר שקר. התחילה
האשה לבכות ותאמר בעלי לא היה
בביתו כמה שבועות ובערב שבת
אחרי הדלקת הנרות בא וחפשתי
כותונת בעדו והיה הקאלנער קרוע
מעט ותקנתי אותו וכעת היא
מבקשת שיתפלל רבינו הקדוש

שהשם יתברך ימחול לה ותתרפא. אמר רבינו להמשמש שלו ארי' לך וקרא לי הנה את יוסלי החייט וכבא יוסלי החייט אמר לו רבינו הן באת בקובלנא אלי שצריך אתה להשיא בתך הבתולה. אמר החייט הן. אמר רבינו כמה התחייבת ליתן נדוניא לבתך. השיב שני מאות רוי"כ. אמר רבינו להמשמש קח קולמוס ועשה חשבון והתחיל המשמש לכתוב בתוך כך בא אברך אחד מלבוב אמר רבינו האברך הזה יעשה החשבון התחיל האברך לכתוב שני מאות רוי"כ נדן ועל בגדים גם כן מאה רוי"כ. אמר רבינו לאשה המצורעת תני שלוש מאות רוי"כ ותהי' לך רפואה. אמרה האשה שני מאות רוי"כ יש לי אצלי אלך ואקח בהלוואה עוד מאה רוי"כ ואתן. הסכים רבינו הלכה ונתנה כל הסכום. אמר רבינו ביום מחר תלך לרחוץ בנהר וקחי עמך את הכלה שתרחץ עמך. נתיירא החייט פן תזיק הרחיצה לכלה חס ושלוש הרגיש רבינו את מחשבתו והבטיחו שלא יזיק לה כלום ואמר לאשה הזהרי שאחר הרחיצה לא תביטי על בשרך. ביום מחר הלכה האשה עם הכלה לרחוץ בנהר ונדמה לאשה בשעת הרחיצה כמו עורה נפל ממנה למים ותבט על ידה וכשעלתה מן

המים נשארה ידה מצורעת. באה האשה עוד לפני רבינו בבכי' שידה מצורעת כמקודם אמר לה רבינו למה הבטת על ידך הלא הזהרתי אותך לבל תביטי על בשרך אמרה האשה הבטתי בלי כוונה. ציווה רבינו לקרוא עוד הפעם ליוסלי החייט ובבואו אמר לו רבינו אמור נא על הוצאות החתונה יש לך, אמר החייט לא. אמר רבינו לאשה הביאי עוד מאה רוי"כ על הוצאות החתונה וביום מחר תלך עוד הפעם לרחוץ עם הכלה ותקשור מטפחת על עיניך לבל תביט על ידך וכן היה ונסעה האשה לביתה בריאה כאחד האדם. מזה אנו רואים גודל כח הצדיק שהמעשה הזה הוא כמעשה אלישע הנביא עם נעמן שר צבא ארם עד כאן לשונו:

הרב "שם בן נח"

עוד הביא שם, בעיר טשערנאוויץ היה שוחט ובודק שמו ר' צבי שהיה איש כשר ומכניס אורחים ולא היו לו בנים והיה רגיל לנסוע לרב הגאון הקדוש ר' אברהם דוד מבוטשאטש זכר צדיק לברכה ולרבינו לפרעמישליין ודרכו היה שנסע מביתו לבוטשאטש והיה אומר להגאון הקדוש מבוטשאטש כי נוסע הוא לרבינו כי היו אוהבים

זה את זה מאד. פעם אחת נטל רשות מהגאון הקדוש מבוטשאטש לנסוע לפרעמישליין כדרכו אמר לו הגאון הקדוש זכר צדיק לברכה כשתחזור מפרעמישליין תבוא אלי לספר לי שיחתו כי אהב לשמוע שיחות רבינו הקדוש. כבוא ר' צבי לפרעמישליין רצה לכנוס לרבינו אבל הגבאים לא הניחו אותו רצה ליתן להם מעות ולא הועיל כלום לאחר ימים עלה בידו להיכנס ודיבר עמו ונטל רשות לחזור לביתו תבעו הגבאים אותו שיתן להם מעות ולא רצה ליתן להם יען שלא היו מניחים אותו להכנס מקודם ראה רבינו הקדוש שהגבאים תובעים אותו ואינו רוצה ליתן להם אמר לו רבינו בא נא אלי ושמע היה מלך סדום שהיה בעל קומה גדול עד לתקרת הבית וגם עב עד שלא יכול לכנוס בשני דלתיים כל בשר טריפה מעיר טשערנאוויץ היה יכול לכנוס לבטנו ולמלך סדום לא היו לו בנים והיה נוסע בכל פעם להרבי "שם בן נח" והוא היה עושה פדיונות אבל לא הועיל. אחר כך שמע מלך סדום שקם רבי חדש הוא "אברם בן תרח" ובא המלך סדום לרבו "שם בן נח" להתייעץ עמו אם

ליסע לרבי החדש. השיב לו רבו אין אני מכיר אותו וכעת הלך למלחמה אבל בעת שיחזור מהמלחמה אעשה עבורו סעודת ערב ואדבר עמו ואדע מה מהותו ואומר לך. וכן היה כשחזר מהמלחמה בקש שם בן נח את אברהם לסעודת ערב ובבוקר כשבא מלך סדום אל רבו "שם בן נח" אמר לו רבו לך אליו כי הוא אש להבה. ויאמר לו מלך סדום אל אברם תן לי הנפש והרכוש קח לך היינו תן לי בן ואני אתן לך רכוש גדול ויאמר אברם אל מלך סדום הרימותי ידי אל ה' וכו' אם מחוט ועד שרוך נעל ולא תאמר אני העשרתי את אברם פירוש שהעשרת את מאיר (יתכן שכוונתו הקדושה נרמזת בפסוק שאברם ר"ת רבינו מאיר ברבינו ארון) רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי המה הגבאים הם יקחו את חלקם. ובבואו לבוטשאטש וסיפר להגאון הקדוש בעל דעת הקדושים זכר צדיק לברכה הדיבורים ההם וכשהגיע לויאמר מלך סדום אל אברהם תן לי הנפש והרכוש קח לך התחיל הגאון הקדוש מבוטשאטש במעט שחוק עד כאן לשונו:

פרק ו'

פנקס פתוח

דלג

חותנו עתה שמצווה להעתיק הפתקאות לפנקס ויתפלא על זה מאוד בידעו כי באותן הקוויטליך אין שום דבר תורה אך בקשות מאנשים שונים דברים גשמיים בריאות הגוף הצלחה וכדומה וכי מה צורך יש לדורות לכתוב כל זה בספר ובעוד שהוא שוכב ומהרהר למצוא כוונת רבינו והנה שומע הוא דפיקה בדלת חדרו והגבאי ארי' בא לאמר לו שילביש עצמו מיד כי רבינו קורא אותו:

לבש הרב הקדוש ר' אברהמטשי זכר צדיק לברכה עצמו בזריזות ובא לחדרו של רבינו ומצא את רבינו עומד ומחכה לבואו ויאמר לו אברהמטשי אברהמטשי מהרהר אתה אחר רבך אמרתי כי נאמן בייתי אתה ועתה הנך מהרהר על התנהגותי אין זה דרך אמת של תלמיד מובהק והחל לייסרו בדברים. אחרי זמן מועט אמר לו בא הנה אברהמטשי בני ואגלה לך טעמי ונמוקי הנה זקנתי ונחליתי ולא כחכי אז כחי עתה להתפלל בעד כל אדם מישראל המשתף אותי בצערו וירא אנכי פן ישנם

ויהי לעת זקנת רבינו העתיק מטעמים כמוסים משכנו ממקום אבותיו בפרמישליין לעיר מיקליוב ונהג שם נשיאותו בשמו הטהור מאיר בהרב זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא ממיקליוב. ושמעתי מפי הרה"ג ר' נחום בורשטין זכר צדיק לברכה אב בית דין דקהילת נאדבורנא ששמע מפי חתנו הרב הקדוש ר' אברהם חיים זכר צדיק לברכה שמילא אחר כך מקומו במיקלאייוב שכאשר קרבו ימיו של רבינו הקדוש ונחלש מאוד קרא אותו ואמר לו אברהמטשי בני קח ע"ב קונטרסים נייר חלק ותן לכרוך אותם יחד לפנקס וכאשר אשלח לך קוויטל שאקבל מאנשים הבאים אלי תעתיק כל מה שכתוב בו ככתבו וכלשונו לזה הפנקס. ויעש כן הרב הקדוש ר' אברהמטשי ממיקליוב אם כי לא הבין כוונתו הקדושה ונתן ע"ב קונטרסים לכריכה והעתיק שם כל הכתוב בקוויטלך ששלח לו רבינו. פעם אחת שכב הרב הקדוש ר' אברהמטשי בלילה על מטתו לנוח עצמו מעבודתו הקדושה ורעיוניו על משכבו סליקו מה זה דרכו של

אנשים המהנים אותי מממונם ואינם מקבלים ממני שום טובה לחולשת כח ורפיוני מעבודת השם יתברך ובכן יהיו הדמים- בקשותיהם לזה הפנקס, ואותו יתנו עמי לקבר כאשר אשכב עם אבותי למען שאם יש אחד מהם שלא קיבל ממני טובה בעוה"ז אשתדל בכל כחי להיטיב לו בעוה"ב:

דירות מרווחות

וסיפר הרב הצדיק ר' ברוך מגארליץ זכר צדיק לברכה בנו של מרן הגאון הקדוש ר' חיים מצנו זכותו יגן עלינו שבילדותו נסע אביו הצדיק עמו לרבינו הקדוש וכאשר היו עוד איזו פרסאות רחוק מהעיר הרגיש רבינו שהרב הקדוש מצנו נוסע אליו ואמר להגבאי שלו רב גדול וצדיק בא עתה אלי לך תיכף אל האכסניה ושאל אם בא איזה רב לכאן. הלך הגבאי ואמרו לו כי לא בא שום רב. אחרי שעות אחדות שלח עוד הפעם את הגבאי ואז כבר בא הגאון הקדוש מצנו ושאל אותו הגבאי מי הוא אם הוא רב. וישאל הגאון הקדוש מצנו את הגבאי מדוע עצמה תשוקתך כ"כ לדעת מי אני ויספר לו הגבאי כי רבינו שלח אותו לשאול על זה כי

משתוקק הוא לקבל פני הרב במוקדם. הלך הרב הקדוש מצנו מיד לקבל פני רבינו ואחר אשר השתעשעו יחדיו אמר רבינו להגאון הקדוש מצנו צאנזער רב הלא אתם מהבית דין הגדול על כן אמרו נא אם צריך מאיר לדור בדירות קטנות כאלו האם אינו ראוי שידור בדירות גדולות ונכבדות מאלו? הגאון הקדוש מצנו לא הרגיש כרגע כוונתו הקדושה וע"כ השיב בוודאי מן היושר שידור בדירות יותר מרווחות ונאות. ויאמר לו רבינו אם אתם אומרים כן כדבריכם יהי, ותיכף הרגיש הגאון הקדוש מצנו עומק כוונתו ואמר כוונתי אך שיהיו לו דירות מרווחות בעוה"ז ויאמר לו רבינו הקדוש הדבר אין להשיב עוד כי חפצתי רק את הסכמתכם ואם כבר הסכמתם בוודאי כן יהי (עשר עטרות):

עניי ארץ ישראל

אחרי כן בא חסיד אחד מכפר הסמוך לצ'רנוביץ שהיה רגיל לבוא לרבינו כפעם בפעם וכאשר הגיש לפני רבינו ונתן לו הפתקא כהרגלו הניח רבינו הקדוש ראשו על ידיו ויתעמק במחשבותיו לערך חצי שעה ואחר כך אמר לאיש ההוא דע כי אתה בצרה גדולה וצריך אתה

לרחמים מרובים אמנם יש עצה להצילך בהיות כי מדי שנה בשנה אני שולח לעניי ארץ ישראל שבע מאות ושנים אדומים מנין תיבת שבת, החצי אני שולח לפני חג הפסח והחצי לפני ראש השנה והנה עתה כבר לפני הפסח והגיע הזמן שאשלח המעות ולעת עתה אין לי אף פרוטה ובכן תן שלוש מאות חמשים ואחד אדומים לשלוח לארץ ישראל ועל ידי זה תנצל מכל רעה העתידה לבוא, רחמנא ליצלן. אמר האיש ההוא בטח רוצה אני לעשות כרצון רבינו אין אתי סכום כזה אסע ללבוב ואלוה שם זה הסכום ואביא. אמר לו רבינו אם אין לך לא יהי פדיוןך בכסף יש לי עצה אחרת למענך שתסע בשליחות בשמי להרב הקדוש מרוזין שהוא כעת בסאדיגורא ועל ידי זה תפטר מלתת הסכום הנזכר:

מיד הסכים החסיד להיות שליח מרבינו להרב הקדוש מרוזין זכר צדיק לברכה ושמח לבו על הזדמנות זו כשהיא לעצמה לזכות לבא לפני ולפנים לדבר עם הרב הקדוש מרוזין ולומר לו שליחות בשם רבינו. אמר לו רבינו תסע ישר מפה לסאדיגורה וכבואך שם תסע לחצר הרב הצדיק ר' ישראלטשי ותאמר למשמשיו שיש

לך שליחות ממני. וידעתי כי תבוא ביום ה' בערב לצ'רנוביץ ובטח תאבה מקודם לנסוע לביתך לכפר הסמוך לצ'רנוביץ ואחרי השבת לנסוע לסאדיגורא על כן גוזר אני עליך שעוד באותה לילה תסע לסאדיגורא ובערב שבת קודש בבוקר תלך ותמסור השליחות להרב הצדיק ר' ישראלטשי. וכן תאמר מאיר האט צו איך בעפוילען מיט דעם לשון אונזערע פעססער האט מען שוין אונטערגעשריבען צו גיין פריי אויף אלע גרעניצען. אמת אויף איך ווארטען אכט הונדערט טויזענד נשמות אקעגען צו גיין אבער אויף מאיר'ן ווארטען פיעל מעהר נשמות. נאר מאיר'ס פאסס גייט אויס פריהער פון אייערען [מאיר יש לו ציווי אליך בזה הלשון חביות שלנו כבר נחתם שילכו לשחרור על כל הגבולות. אמת אליכם מחכים שמונה מאות אלף נשמות לקראתכם, על מאיר מחכים הרבה יותר נשמות, החביות של מאיר אוזלים לפני שלך]:

כשמוע החסיד השליחות ההיא נתחוורו פניו ואימה אחזתו להיות הוא המביא בשורה כזו לרב הקדוש מרוזין והתחיל להתנצל לפני רבינו שאי אפשר לו לקבל

עליו שליחות זו וברצונו ליתן הסכום שדרש רבינו בעד עניי ארץ ישראל ובלבד שלא ילך בשליחות שאותה יתן רבינו ביד אחר. ובכה מאוד בבקשתו לשחרר אותו משליחות זו. אבל לא הועיל לו מאומה כי רבינו לא פטרו מזו השליחות וציווה עליו לעשות כאשר קיבל עליו:

בעל כורחו קיבל החסיד שליחות זו ונסע מיד מפרעמישליין ובא ביום ה' לצרנוביץ ובאותו לילה נסע לסאדיגורה ובערב שבת קודש בבוקר הלך לבית הרב הקדוש מרוזין להגיד שליחותו ולא רצה הגבאי ליתן אותו לכנוס באמרו כי עתה לא יקבל הרב הקדוש שום איש. אמר לו החסיד שיש לו שליחות מהרב הקדוש ר' מאיר מפרעמישליין. כיון ששמע הגבאי כך אמר לו לחכות והלך לשאול את פי הרב הקדוש מרוזין זכותו יגן עלינו היות שבא איש אחד שיש לו שליחות מהרב הקדוש מפרעמישליין אם יאבה לקבלו

עתה. וציווה הרב הקדוש מרוזין שיתן אותו לכנוס מיד: כבואו אל הקודש פנימה ישב מרן הרב הקדוש מרוזין על כסאו ולימינו עמד בנו הקדוש ר' שלום זכר צדיק לברכה נגש החסיד עם פתקא אמר לו הרב הקדוש מרוזין אין העת עתה לקבל פתקאות אמור השליחות שלך. נענה החסיד אמר חפץ אני ברכת רבינו טרם מוסרי השליחות שמורי הקדוש מפרעמישליין אמר לי שרואה עלי דינא קשיא חס ושלום לכן אבקש שיקבל רבינו הפתקא שלי ויברכני שלא יגיע לי שום רע. ברכו הרב הקדוש מרוזין ואחר כך אמר החסיד השליחות מלה במלה כפי אשר שמע מפי רבינו הקדוש ישב הרב הקדוש מרוזין על מקומו בלי שום תנועה כאלו לא לו מגיעים הדברים אך פני בנו הרב הקדוש ר' שלום זכר צדיק לברכה נתחוורו מאוד אמר לו אביו הקדוש שלום בני אל תדאג ר' מאיר אוהב אותנו ולכן יפקדנו כפעם בפעם בשליחות:

פרק ז'

הסתלקותו של רבינו

ויהי ביום השבת כ"ט באייר
כשישב רבינו הקדוש על כסאו
אמר לבתו הצדקת לבי נחלש עלי
הלכה בתו לקחת איזה דבר להשיב
נפשו ובשובה מצאה אביה הקדוש
כשכבר שבה נשמתו הטהורה
למרומי שמיים. ומיד אחרי עבור
השבת נשאוהו למקום אבותיו
לעיר פרעמישליין וידעו למה חתם
עצמו באותו שבוע על שם
פרעמישליין ואלו הדברים נחרטו
על מצבתו. כתר שם טוב ערב ראש
חודש סיון לפ"ק תר"י. נפטר איש
ירא אלקים הרב החסיד ועניו עבד
ה' מנעוריו ורבים השיב מעון
ודובר אמת בלבבו אוהב צדקה
ומשפט אמת פזר נתן לאביונים
בוצינא קדישא מוהר"ר מאיר
זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא
בהרב החסיד בוצינא קדישא
מוהר"ר אהרן אריה זצלה"ה
תנצב"ה:

במוצאי אותו שבת כשישב הרב
הקדוש מרוזין זכותו יגן עלינו על
כסאו אצל השלחן שעליו היו שתי
נרות דולקות פתאום נכבה נר אחד

עברו עוד ירחים אחדים ורבינו
יושב במיקלייוב ובכל מכתב חותם
עצמו בכינוי ממיקלייוב אבל בסוף
אייר שהיה צריך רבינו הקדוש
לקיים קבלת הבשר שנשלח לו מדי
שבוע בשבוע משוחט אחד בלבוב
שחפץ לאכול אך משחיתתו חתם
עצמו מאיר מפרעמישליין ויהי
לפלא בעיני כל אנשי ביתו בחשבם
כי חפץ הוא לשוב לעיר אבותיו
ולדור בפרעמישליין מה שלא שמעו
ממנו כלל. אולם כבא יום החמישי
בשבוע אמר רבינו לכל האנשים
שהיו אצלו דער וואס וויל נישט
האבען א פארשטעיטען שבת זאל
אהייס פאהרען [מי שלא רוצה
שתהרס לו השבת שייסע הבייתה].
ולא הבינו כוונתו ונסעו כולם
לבתיהם אך הרב הצדיק ר'
ישראלטשי מקאליש זכר צדיק
לברכה ביקש ממנו להרשות לו
שישאר שם על שבת כי אי אפשר
לו להגיע עוד לביתו קודם שבת
ובאמצע הדרך אינו חפץ לשבות.
אמר לו רבינו הקדוש טוב אם
רצונך להיות כאן תוכל להיות אבל
דע כי שבת הוא שבת:

מעצמו והדליקו הנר מחדש והנה נכבה הנר השני. אז אמר הרב הקדוש מרוזין הנה חדשות בעולם. וביום א' ציוה הרב הקדוש מרוזין לאסור מרכבתו וסבב את בית החיים שבע פעמים וגזר על אנשים שיאמרו לו כי רואה הוא חשיכה גדולה והמה כבר שמעו אז מפטירת רבינו הקדוש והוכרחו לגלות להרב הקדוש מרוזין. ובשמעו נאנח ואמר בזה הלשון מיר האבען איהם אזוי ווייט בייס לעבן נישט געקענט [אנחנו עד כדי כך לא הכרנוהו בחייו], ממש כמו שאמר מרן הגאון הצדיק ר' שלמה קלוגר זכר צדיק לברכה בהספדו על רבינו כי לא הכירו את רבינו ולפי גדלו ומעשיו היה ראוי להיות מפורסם יותר ויותר. ויחי הרב הקדוש מרוזין אחריו עוד ירחים אחדים ונסלק לחיי עד ביום ג' חשון תרי"א כמו שחזה מראש רבינו הקדוש זכותו יגן עלינו:

המתקת הדינים

והגאון הקדוש ר' אייזיקל מקומארנא זכר צדיק לברכה כתב בפירושו שעל התורה בהיכל הברכה (פרשת נצבים על פסוק פן יש בכם שורש פרה ראש ולענה) בזה"ל: יש צדיקים כשרואין דינים גדולים אזי מגלים לאנשים

הקרובים ומיודעים להם כל מה שאני מדבר דברים חדים ברעש תדעו שהוא לכוונה עמוקה ואל יעשו דברים אלו שום רושם ואל תהרהרו אחרי האיש שאני מכעס ומדבר עליו וכן היה שגור בפי מורי דודי בְּנֵי מה שתראו ממני שאני מדבר איזה דברים על איש תדעו שאין בהם להרע חלילה אלא לטובה וגם זה לא היה מדבר ברבים אלא בהצנע לפני המקורבים וראינו בזה דברים מפליאים והמתקות דינים ופעם אחת הייתי בעיר אחת וראיתי וכו' ואמרתי לאנשים שלי וכו' ובהיותי על הדרך ולא היה על העגלה אלא האנשים שלנו שידעו דרכי ודברתי ברעש גדול דבורים על איזה צדיק לערך חצי פרסה ואחר כך בא איש אחד ואמר וכו' ונעלם תיכף וכו' והבנתי שאין להשיב. ויך לבי מאוד שעל חנם דברתי דבורים על צדיק וכשבאתי לעיר בליל ה' אמרתי לרב דשם הוי על חנם דברתי דבורים רעים על צדיק ובאמת היה כוונתי לטובה ולא עלה בידי ובכל יום השבת נתתי תודה לפני רבים שיש לי מכאוב גדול על זה ובליל מוצאי שבת כתבתי על דף גמרא שלי היום ביום שבת נפטר צדיק פלוני. וביום א' באה השמועה לעיר שנחלה ביום ו' ונסתלק ביום שבת

וראיתי אנשים מלחשים זה עם זה ואמרתי מה לכם מלחשים לכו ראו בגמרא פלונית מה שנרשם שם ומצאו הנ"ל המה ראו כן תמהו ואמרתי להם אחיי תראו ותודו לי שלא דברתי חלילה להרע אלא לטובה גדולה היה כוונתי עד כאן לשון הגאון הקדוש מקומארנא והנה נודע ומפורסם לכל שהסתופפו בצלו דצלא דמהימנותא שרמז בזה על פטירת רבינו הקדוש מפרעמישליין ועובדא הכי הות שהגאון הקדוש מקומארנא נסע פעם אחת בדרך והיה אז יום ה' בשבוע ולתמהון מקורביו דבר במשך כל העת בגנות הרב הקדוש הרבי מאיר מפרעמישליין זכר צדיק לברכה ופתאום נזדמן שבא איזה איש חיגר ודרש שיקחוהו על העגלה והגאון הקדוש מקומארנא ציווה שלא יקחוהו פתח אותו חיגר וצעק בכעס צדיק יותר גדול מכם ר' מאיר מפרעמישליין לקח אותי בעגלתו ושבח מאוד את הרב מאיר ז"ל ומפני שהחיגר התריז בקול נגד הרב הקדוש מוה"ר יצחק אייזיק רצו הגבאים להכותו והזהירם הרב הקדוש מאוד שלא לגעת בו ואחר כך כשהגיעו לאכסניה בכפר הקרוב מצאו שם כבר את אותו החיגר שבדרך הטבע לא הייתה

אפשרות שיקדים הוא לבוא יותר מהעגלה ושוב פתח לשבח את הרב רבי מאיר מפרעמישליין ואחרי שבת קודש רשם לו הגאון הקדוש מקומארנא כי נפטר רבינו לחיי עד כל זה נודע ומפורסם (כתב האברך ירא ושלם, ר' יצחק צבי גערטלער נ"י מקומארנא):

הספדא דרבי

ובהגיע שמע הסתלקות רבינו הקדוש זכותו יגן עלינו ספדוהו מאוד כל גדולי דורו וצדיקו שהכירו מעט מצדקתו וקדושתו וידידו הגאון מורנו והרב ר' שלמה קלוגר מבראד זכר צדיק לברכה נתחמם עליו בהספדו מאוד והדפיסו אחר כך בספר והאריך שם הרבה לספר מקדושת רבינו שזכה לראותו פעמיים ואחרי שהאריך בדבר אגדה אמר הנה בשבת (דף קנ"ג) אמרו רבותינו ז"ל א"ל רב לרב שמואל בר שילת אחים לי בהספידא דהתם קאימנא וא"כ יש לנו כעת אורח גדול וחשוב ובמה נוכל לכבד אותו הנה נכבד אותו בדבר הלכה והאריך בשמעתתא אליבא דהלכתא. והגאון המפורסם ר' משולם ישכר הלוי איש הורוויץ האב בית דין דקהילת סטאניסלוב בעל מחבר ספר בר לואי זכר צדיק לברכה

בבחינת מושל כביכול על מושל
העולמים שהקב"ה גוזר גזירה
והצדיק מבטלה וזה נוכל להמליץ
על הצדיק הזה רבינו מאיר
מפרעמישלין זכותו יגן עלינו
ומשמת ר' מאיר בטלו מושלי
משלים כלומר אין לנו עוד צדיק
כמותו שיהי' בבחינת מושל על
המושל כביכול והאריך בהספדו
(דעת זקנים):

פתח בהספדו על רבינו הקדוש
רז"ל אמרו משמת ר' מאיר בטלו
מושלי משלים (סוטה דף מ"ט)
הכוונה דמצינו בגמרא (מועד קטן
דף ט"ז) על הפסוק אמר אלהי
ישראל מאי קאמר א"ר אבהו הכי
קאמר אמר אלהי ישראל לי דבר
צור ישראל אני מושל באדם מי
מושל בי צדיק שאני גוזר וצדיק
מבטלה נמצא לפי זה שהצדיק הוא

^{נחירי}

אוצר החכמה

